Ազգ
Azg
armenian daily
11 ՄԱՅԻՍ 2004 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 85 (3008)

Հայ-աջարական ծեծկռտուք Ծալկայում

Արեւելյան Վրաստանի Թեթրիծղարոյի շրջանի Ծալկա քաղաքում տեղի է ունեցել տեղի հայերի եւ վերջին տարիներին այնտեղ բնակեցված աջարների (մահմեդական վրացիներ) հերթական ընդհարումը, որն ավարտվել է ծեծկռտուքով: Մոտ 10 մարդ՝ հայեր եւ աջարներ, ստացել է մարմնական վնասվածք: Ծալկայի շրջանային վարչակազմի ղեկավարի տեղակալ Վարդո Եղոյանն **«Ազգի»** հետ զրույցում ասաց, որ ծեծկռտուքի պատճառը ֆուտբոլային հանդիպումն էր հայ եւ աջար դպրոցականների միջեւ: Հանդիպումից հետո լեզվակռիվը վերածվել է ծեծկռտուքի հայաբնակ Կանաչ գյուղի եւ աջարաբնակ Խարաբայի բնակիչների միջեւ:

«Նովոստի» գործակալությունը հաղորդում է, որ դեպքի առիթով հարուցվել է քրեական գործ:

ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Քաղաքական երկխոսության պայմանավորվածություն

ՆԱՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Ընդդիմության եւ կոալիցիայի միջեւ փետրվարից մայիս տեւած դժվարին քննարկումների նուբարը՝ առաջին պտուղը քաղվեց երեկ՝ մայիսի 10-ին ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանի հրավիրած քաղաքական կոնսուլտացիաներից երրորդի արդյունքում: ՀՀԿ-ի, ՕԵԿ-ի, ՀՅԴ-ի, «Ժողպատգամավոր» խմբի, ՄԱԿ-ի, «Արդարություն» եւ «Ազգային միաբանություն» ներկայացուցիչները պայմանավորվել են քաղաքական երկխոսություն սկսել, քննարկման ավարտից հետո հայտարարեց Արթուր Բաղդասարյանը: Թերեւս ԵԽԽՎ Հայաստանի պարտավորությունների մասին ընդունած բանաձեւը վճռորոշ դեր կատարեց ի վերջո ընդդիմադիր եւ կառավարող կոալիցիոն ուժերի միջեւ երկխոսություն սկսելու պայմանավորվածության ձեռքբերման խնդրում:

Ինչեւէ, մայիսի 13-ին կձեւավորվի համապատասխան օրակարգը, որում, ըստ նախնական մայիսի 10-ի քննարկումը «Արդարություն» եւ «Ազգային միաբանություն» տարածած համատեղ որոշման, պետք է ներառվի 2003 թ. նախագահական ընտրություններից հետո Հայաստանում ստեղծված քաղաքական ճգնաժամի հաղթահարման ուղիների հարցը, որի տարողունակությունը կարծես ամփոփում է ընդդիմության առաջարկած 10 մյուս հարցերը: Ինչեւէ, կոալիցիոն խմբակցությունների ներկայացուցիչները հայտնել են, որ առաջարկն առաջիկա երկու օրերին կքննարկվեն իրենց կուսակցություններում: Վերջին հայտարարությունում նշված է, որ թեեւ ՀՀ իշխանությունները չեն կատարել ԵԽԽՎ բանաձեւի պահանջները, այնուամենայնիվ, իրենք հավատարիմ մնալով մայիսի 4-ին ընդդիմության տարածած հայտարարությանը, համաձայն են կայանալիք քաղաքական բանակցությունների առաջարկվող ֆորմատին: Այսինքն՝ ԱԺ մեծամասնությունը ներկայացնող Հանրապետական, «Օրինաց երկիր» եւ ՀՅԴ կուսակցությունների երկուական անդամ քաղաքական բանակցություններում լիազորված են ներկայացնելու նաեւ ՀՀ գործող նախագահին, ՀՀ կառավարությունը:

ԱԺ նախագահն իր հայտարարության ավարտին հույս է հայտնում, որ «խորհրդարանում ներկայացված բոլոր քաղաքական ուժերը հնարավորը կանեն երկրում նոր քաղաքական իրավիճակի հաստատման համար եւ քաղաքական երկխոսության ճանապարհով կհասնեն առկա դժվարին խնդիրների լուծմանը»: Ի՞նչ է ենթադրվում նոր քաղաքական իրավիճակ ասելով՝ հարցի պատասխանը պահանջում է ժամանակ եւ համբերություն:

ԵՌԱՏՈՆԸ ԱՐՑԱԽՈՒՄ

Հաղթանակի բազմալույսեր Ստեփանակերտում

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ,
Ստեփանակերտ

Մայիսի 9-ը Արցախում իրավամբ անվանում են եռատոն, որովհետեւ նույն օրվա հետ են կապված Մեծ

հայրենականում ֆաշիզմի դեմ տարած հաղթանակը, Շուշիի ազատագրումը եւ ԼՂՀ պաշտպանական բանակի ստեղծումը:

Եռատոնի մեծածավալ նշումը Ստեփանակերտում եղել է 1995-ին՝ զորահանդեսով ու մարզամշակութային հարուստ միջոցառումներով: Դրանից հետո թեպետ զորական ուժի շքերթ չի անցկացվել, եռատոնը միշտ էլ վերածվել է համաժողովրդական տոնախմբության, որն ուղեկցվել է պաշտոնական արարողություններով եւ այլ հետաքրքրական միջոցառումներով:

Ինչպես ամեն տարի, մայիսինյան տոնական ծրագիրը սկիզբ առավ նախօրյակին՝ Սպայի տանը կազմակերպված երեկոյով: Հանդիսությանը մասնակցում էր նաեւ Հայաստանի Հանրապետությունից ժամանած պատվիրակությունը՝ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորությամբ: ՀՀ նախագահը շքանշաններ ու մեդալներ հանձնեց քաղաքական, ռազմական եւ տնտեսական ոլորտներում աչքի ընկած մի խումբ արցախցիների, այդ թվում՝ ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանին, որը ՀՀ նախագահի հրամանագրով պարգեւատրվել է «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով:

Ելույթ ունենալով հանդիսավոր երեկոյին, Ռ. Քոչարյանը արժեւորեց եռատոնի խորհուրդը, մասնավորապես ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման համատեքստի վրա: Այս առումով տպավորիչ էր նրա հայտարարությունը, թե Ղարաբաղի խնդիրը չի կարող դառնալ սակարկման առարկա:

Տես # էջ 2

Մայիսի 13-15-ը նախատեսվում է ՀՀ նախագահի աշխատանքային այցը Ռուսաստան

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղար Աշոտ Քոչարյանն այսօր հայտնեց, որ ընթացիկ շաբաթվա վերջին՝ մայիսի 13-15-ը, նախատեսվում է ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի աշխատանքային այցը Ռուսաստանի Դաշնություն: Հայ-ռուսական հարաբերությունները կրում են ռազմավարական գործընկերության բնույթ, եւ դա Հայաստանի տնտեսական բարգավաճման եւ միաժամանակ անվտանգության ապահովման կարեւորագույն գործոն է: Ըստ Ա. Քոչարյանի, անցած տարվա ընթացքում հայ-ռուսական հարաբերություններում արձանագրվել է լուրջ առաջընթաց՝ հատկապես տնտեսական հարաբերությունների ոլորտում: Նախորդ տարի պաշտոնական այց եղավ ՌԴ եւ նախագահների մակարդակով քաղաքական երկխոսությունը շարունակվեց: Եղան եւս 5 հանդիպումներ նախագահների մակարդակով: Ա. Քոչարյանի խոսքերով, հանդիպումների ինտենսիվությունը շարունակվում է եւ հարցերի ամբողջ սպեկտրը կքննարկվի Մոսկվայում՝ Քոչարյան-Պուտին հանդիպումների ընթացքում: Նախատեսվում է նաեւ հանդիպում ՌԴ վարչապետ Միխայիլ Ֆրադկովի հետ, որի ժամանակ կքննարկվեն տնտեսական հարաբերությունների ընդլայնման հետ առնչվող խնդիրներ, նաեւ՝ միջկառավարական հանձնաժողովի նախագահի թեկնածության հարցը: Այցի ընթացքում նախատեսվում են նաեւ հանդիպումներ Հայաստանին գազ մատակարարող ընկերությունների ղեկավարության հետ, ինչպես նաեւ գործարար շրջանակների ներկայացուցիչների հետ:

Ջիվան Գասպարյանի դուդուկը կհնչի Ստամբուլում

Աշխարհահռչակ դուդուկահար Ջիվան Գասպարյանը կիրակի գիշեր ժամանել է Ստամբուլ գալով Մոսկվայից, որտեղ որպես օտարերկրյա միակ հրավիրված արվեստագետ ելույթ է ունեցել Վլադիմիր Պուտինի նախագահական երկրորդ շրջանի ինագուրացիայի հանդիսությանը հետեւած համերգում: Չորեքշաբթի գիշեր մեծանուն երաժիշտը ելույթ կունենա պատմական Բերա թաղամասում վերջերս վերանորոգված «Ենի մելեք» (Նոր հրեշտակ) նշանավոր դահլիճում, **«Ազգին»** հաղորդում է «Ժամանակ» օրաթերթի խմբագիր **Արա Քոչը** Ստամբուլից: 2000 հոգանոց դահլիճում Ջ. Գասպարյանը ելույթ կունենա թուրք 3 երաժիշտների հետ՝ իմպրովիզացիոն ոճի համերգում:

Հայ երաժիշտը երեկ Ստամբուլում մամուլի ասուլիս է տվել, որի ընթացքում մասնագիտական հանգամանալից բացատրություններ է տվել հայկական դուդուկ գործիքի մասին: Լրագրողների կողմից եղել են նաեւ քաղաքական երանգավորմամբ հարցադրումներ, որոնց Ջ. Գասպարյանը պատասխանել է արվեստի մարդու բարձր եւ արժանապատիվ դիրքերից:

Թուրքիայում բարձր են գնահատում Ջիվան Գասպարյանի արվեստը: Սա նրա 4-րդ այցն է Ստամբուլ:

Թուրքիան շուտ չի ընդունվի Եվրամիություն

ՓԱՐԻԶ, 10 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիան ամենեւին էլ շուտ չի ընդունվի Եվրամիություն: Այս կարծիքը Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակը եւ Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերը հայտնել են մի շարք միջազգային հարցերի վերաբերյալ Փարիզում անցկացված բանակցությունների ընթացքում:

Ուշադրություն նրանց, ովքեր դրա կարիքն ունեն

Աբովյանում մայիսի 9-ը նշվեց մեծ շուքով

84-ամյա Սուրեն Կարապետյանն ապրում է Աբովյանում, Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակից է, ունի մայորի կոչում եւ բազմաթիվ շքանշաններ՝ Կովկասի պաշտպանության, Պրահայի ազատագրման, արիության համար: Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակից 178 աբովյանցիների եւ առինջեցիների հետ նա «Մուլտի գրուպ» կոնցեռնի ուշադրության կենտրոնում է: Ամեն ամիս ստանում է գումար, տոնական առիթներին եւս առանց ուշադրության չի մնում: Այս տարվա մայիսի 9-ը բացառություն չէր՝ նոր կոստյում եւ թանկարժեք նվեր ԱԺ պատգամավոր Գագիկ Ծառուկյանի կողմից: Կազմակերպված միջոցառմանը նա մասնակցում էր մեծ ուրախությամբ եւ նշում. «Երջանիկ եմ, որ գործարար Գագիկ Ծառուկյանի շնորհիվ պատերազմի մասնակիցները չեն մոռացվել, մեր քաղաքում ավանդույթը վերականգնվել է, եւ մայիսի 9-ը տոնվում է մեծ շուքով»:

Տես # էջ 2

Վարկային բոլոր ծրագրերի իրականացման ընթացքում արձանագրվել են բազում թերացումներ

Պարզել է ԱԺ վերահսկիչ պալատը

Երեկ խորհրդարանում ներկայացվեց ԱԺ վերահսկիչ պալատի 2003 թ. տարեկան հաշվետվությունը: Վերահսկողության արդյունքն ամփոփվել է վերահսկիչ պալատի խորհրդի հաստատած 28 հաշվետվություններում եւ տեղեկանքներում: 2003 թ. նախատեսվել է իրացնել 22 վարկային ծրագիր մոտ 86,8 մլն ԱՄՆ դոլարի չափով, որից 5,2 մլն ԱՄՆ դոլարն է տրամադրվել ՀՀ պետբյուջեից: 22 ծրագրերը կատարվել են 68,2 տոկոսով, սակայն գրեթե բոլոր կատեգորիաներում արձանագրվել են թերակատարումներ: Հատկապես ցածր է «Շահագործման ծախսեր» կատեգորիայի կատարողականը՝ 21,1 տոկոս: «Դատաիրավական բարեփոխումներ» վարկային ծրագրի իրականացման ընթացքում թույլ են տրվել բազմաթիվ խախտումներ եւ միջոցների ոչ արդյունավետ օգտագործման փաստեր: Մասնավորապես չի կատարվել ծրագրի կառավարման խորհրդի երկու անդամների փոփոխությունը, կապալառուների շինարարական աշխատանքներում թույլ տված թերացումները մնացել են անպատիժ, չնայած պայմանագրով նախատեսված տույժերին, 7 բաղադրիչ ունեցող ծրագրի 4 բաղադրիչներով 2003 թ. հունիսի 1-ի դրությամբ աշխատանքներ ընդհանրապես չեն ծավալվել: «Դատաիրավական բարեփոխումներ» ծրագրի կատարման առնչությամբ վերահսկիչ պալատի եզրակացությունը ներառում է թերացումներն ամփոփող 15 կետ: Իրավասու մարմինն էլ առարկությունների քննարկման անհրաժեշտություն չի տեսնում:

«Էլեկտրաէներգիայի տեղափոխման սեկտորի վերակառուցման» ծրագրի իրականացումը ձգձգվել է մեկ տարով, գլխավոր կապալառու է ընտրվել անբավարար տեխնիկական եւ թերի ֆինանսական ծրագրային առաջարկ ներկայացրած ALSTOM energitechnik GmbH ընկերությունը: Ծրագրի իրականացման ժամկետների խախտման համար ընկերությունը մինչեւ 2003-ի հուլիսի 1-ը պատվիրատուին պետք է վճարեր պայմանագրի արժեքի 5 տոկոսը կամ 459.887,8 եվրո:

Արմավիրի մարզի մի շարք բնակավայրերի ջրամատակարարման եւ կոյուղու համակարգերի վերականգնման ծրագրի իրականացման ընթացքում տեղ գտած թերություններն էլ քիչ չեն: Ձգձգվել են ծրագիրն իրականացնող ընկերության ստեղծման ու պետական գրանցման աշխատանքները, չեն առանձնացվել ծրագրի կատեգորիաները, բազմիցս խախտվել են մրցույթների անցկացման կարգի պահանջները: Այս եւ այլ թերացումների եւ միջոցների առկայության դեպքում չեն լուծվել Արմավիրի մարզի ջրամատակարարման խնդիրները:

Ձեռնարկությունների զարգացման ծրագրին մասնակից 12 բանկերից 6-ն անվճարունակության կամ լուծարման գործընթացում են: Ծրագրով վարկ ստացած ձեռնարկություններից 8-ը սնանկ են ճանաչվել, հարկային պարտավորությունների չկատարման պատճառով բռնագանձման վճիռ է կայացվել 8-ի նկատմամբ, 4-ն էլ աշխատում են վնասով: Առեւտրական բանկերն էլ դատական հայցեր են ներկայացրել 25-ի նկատմամբ: Տրանսպորտի վարկային ծրագրի գործարկումը հետաձգվել է 5 ամսում, կառավարության կողմից արդյունավետության պայմանների ուշացման պատճառով: ՀԲ-ն էլ իր հերթին ձգձգել է երկաթբետոնե եւ փայտե կոճղերի ձեռքբերման մրցույթի արդյունքների հաստատումը:

Բազմաթիվ են նմանատիպ թերացումները ներկայացված եւ վերահսկում անցած մյուս բոլոր ծրագրերում: Թերեւս բոլոր ծրագրերի իրականացման ընթացքում տեղ գտած ընդհանուր թերացումն են ուշացումն ու ձգձգումը, մրցույթում ոչ անհրաժեշտ արդյունավետ ծրագիր ներկայացնող ընկերության հաղթելը, կնքված պայմանագրերում ամրագրված պայմանների կապալառուի կողմից չկատարումը եւ այլն: Իսկ Ազգային ժողովի վերահսկիչ պալատի աշխատանքների ավելի հեշտ ընթացքն ապահովելու համար, ըստ այդ մարմնի ղեկավար Գագիկ Ոսկանյանի, անհրաժեշտ է ՀՀ ԱԺ վերահսկիչ պալատի օրենքում մի շարք փոփոխություններ կատարել, սակայն դրանք ենթադրում են սահմանադրության արմատական բարեփոխումներ, ինչի պատճառով էլ նշված փոփոխությունների կատարումը հետաձգվել է:

ՆՈՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Ուշադրություն նրանց, ովքեր դրա կարիքն ունեն

Սկիզբը էջ 1

Ինչպես, Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակիցները ո՛չ Աբովյանում, ո՛չ էլ Առինջ գյուղում չեն մոռացվել: Պատահական չէր, որ Հաղթանակի օրը նշվում էր նաեւ «Նարեկ» ծերանոցում, ուր պատերազմի երեք վետերաններ են ապրում: Կազմակերպված համերգն ու հյուրասիրությունը, բնականաբար, այստեղ ապրող բոլոր տարեցների համար էին: Նշենք, որ Գագիկ Ծառուկյանն աջակցում է «Նարեկ» ծերանոցին՝ որդիական վերաբերմունք ցուցաբերելով այստեղ ապրող բոլոր տարեցներին, նրանց, ովքեր տարբեր պատճառներով հայտնվել են ծերանոցում եւ զուրկ են իրենց զավակների հոգածությունից:

Միջոցառումներն Աբովյանում եւ Առինջում սկսվել էին առավոտից: Հարգանքի տուրք մատուցվեց Հայրենական մեծ պատերազմի եւ Արցախյան պատերազմի զոհերի հիշատակին: Ծաղկեպսակներ դրվեցին նրանց հիշատակը հավերժացնող հուշարձաններին: Գլխավոր միջոցառումը Աբովյանի մարզադաշտում էր՝ համերգ հայկական էստրադայի երգիչների մասնակցությամբ եւ արդեն ավանդական դարձած խաղարկություն: Աբովյանցիներն ու քաղաքի հյուրերը տուն գնացին հեռուստացույցերով, երաժշտական կենտրոններով եւ թանկարժեք այլ նվերներով:

«Մուլտի գրուպ» կոնցեռնի նախագահը տոնական ճաշկերույթ էր կազմակերպել նաեւ վետերանների համար՝ Հաղթանակի օրվա եւ Կոտայքի մարզում բնակվող երկրապահ կամավորականների միության անդամների համար՝ Երկրապահի օրվա առիթով: Նրանց էլ հանձնվեցին թանկարժեք նվերներ: Գագիկ Ծառուկյանը խոստացավ ուսանողների, հաշմանդամների, վետերանների ֆոնդերի կողքին ստեղծել եւս մի ֆոնդ Կոտայքի մարզի ԵԿՄ անդամների համար, այսինքն՝ ամեն ամիս ֆինանսական աջակցություն կստանան նաեւ նրանք:

«Ես իմ պարտքն եմ համարում ուշադրության արժանացնել նրանց, ովքեր դրա կարիքն ունեն», նշում է Գագիկ Ծառուկյանը եւ կոչ անում բոլոր գործարարներին, յուրաքանչյուր հայի հարգել եւ գնահատել հայրենիքի պաշտպանության գործում իրենց ավանդը բերած մեր հայրենակիցներին ու օգնել նրանց, ովքեր դրա կարիքն ունեն:

«Իհարկե, լավ կլիներ, որ երկիրը բարեկեցիկ կյանքով ապրեր եւ ոչ մեկն օգնության կարիք չունենար», ասում է գործարարը եւ խոստանում, որ մինչ այդ նպատակին հասնելը շարունակելու եւ ընդլայնելու է բարեգործության ծավալները:

Ուսումնասիրվում է սուրճի շուկան

Երեկ խմբագրությունը ստացավ ՀՀ տնտեսական մրցակցության պաշտպանության պետհանձնաժողովից մի փաստաթուղթ, որտեղ նշված էր, որ հանձնաժողովն ուսումնասիրել է «սուրճ» ապրանքային շուկան, որի ընթացքում հայտնաբերվել են անբարեխիղճ մրցակցության դրսեւորման մի շարք դեպքեր: Ըստ փորձագիտական լաբորատորիաների եզրակացությունների փորձաքննության ներկայացված սուրճի տեսակները մի շարք ցուցանիշներով չեն համապատասխանում սննդամթերքի անվտանգության ներկայացվող պահանջներին, սահմանված ստանդարտներին, սննդային արժեքին ներկայացվող հիգիենիկ պահանջներին: Հանձնաժողովը նյութերն ուղարկել է ՀՀ առողջապահության նախարարության պետհիգիենիկ համաճարակային տեսչությանը եւ ՀՀ որակի տեսչությանը (որոնց էլ վերապահված է վերահսկողությունը): Մայիսի 25-ին ՀՀ տնտեսական մրցակցության պաշտպանության պետհանձնաժողովը հրավիրել է սուրճի շուկայում գործող 9 տնտեսվարող սուբյեկտների պարզաբանումներ եւ տեղեկություններ ներկայացնելու համար:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Մայիսի 9-ին՝ տղաների ճանապարհով

Շուշիի ազատագրումից 12 տարի անց ուսանողները «Խաչակրաց արշավ» կազմակերպեցին ազատագրման 4 ուղղություններից մեկով՝ Ստեփանակերտի նախկին դիրքերից Շուշի տանող ճանապարհով: Շուշիի ազատագրումը մի քանի օր է տեւել, բայց ուսանողներն իրականացրեցին միայն վերջին օրվա հաղթական արշավը: Միջոցառման հիսուն մասնակիցները գոնե արտաքուստ ազատամարտիկներին նմանվելու համար արշավի ընթացքում հայրենասիրական երգեր էին երգում, քողազգեստային շապիկներ էին կրում, տղաները նույնիսկ մորուքներով էին:

«Շուշիի լեգենդը» միջոցառումն իրականացվեց մայիսի 8-10-ը: Ծրագրի նախաձեռնությունը Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանի ուսխորհրդինը եւ ուսխորհրդին կից «Ակունք» բանավիճային ակումբինն էր, այն իրականացվեց Համահայկական երիտասարդական հիմնադրամի ֆինանսավորմամբ, ՀՀ պաշտպանության նախարարության, ճարտարագիտական համալսարանի աջակցությամբ: Կազմակերպիչները համոզված են, որ ձեռնարկին մասնակցած հիսուն երիտասարդները հետագայում իրենց ընկերներին կպատմեն այս մասին, կտարածեն այն ամենը, որ ստացան քննարկումների, զրույցների արդյունքում, հետո էլ իրենք կփորձեն նման միջոցառումներ իրականացնել, եւ ալիքը չի մարի: «Դժվարն առաջին քայլն անելն է, դրանից հետո գալիս է մի պահ, երբ զգում ես, որ նահանջելու տեղ չունես, քո հետագա քայլերը պետք է լինեն հաջորդական, համոզված եմ, որ մեր գործը շարունակություն կունենա», ասաց Արմեն Թումանյանը: Իսկ ուսխորհրդի նախագահ Հայկ Ակարմազյանը խոստովանեց, որ ընդամենը մեկ ամիս առաջ, երբ նախագծում էին ծրագիրը, այսքան խանդավառ չէր, սակայն այսօր զարմանում է, երբ օտար երաժշտություն է լսում:

Քանի որ ծրագրի նպատակը երիտասարդության հնարավորինս լայն շրջանակներում ազատամարտի մասին տեղեկությունների տարածումն է, ճանապարհին հանդիպեցին ճարտարագիտական համալսարանի Գորիսի մասնաճյուղի ուսանողների հետ, քննարկեցին ծրագիրը: Ապա շարժվեցին Ստեփանակերտ, իսկ գիշերը խարույկի շուրջ զրույց կազմակերպեցին, որը վերնագրվեց «Մե՛ր պապեր, Շուշին ազատագրված է, հանգստացե՛ք», նշանաբան, որ վերցրել էին Դուշման Վարդանից: «Գիշերեցինք նույն հյուրանոցում, ուր ժամանակին տղաներն են գիշերել՝ դրսում, մեր լեռներում», ասաց ուսխորհրդին կից «Ակունք» բանավիճային ակումբի նախագահ Արմեն Թումանյանը:

Մայիսի 9-ի առավոտյան ժամը 05:00-ին երիտասարդները մեկնարկեցին «Խաչակրաց արշավ»-ը Շուշիի բերդ: Ապա Սբ. Ղազանչեցոց եկեղեցու բակում քոչարի պարեցին, մկրտվեցին եկեղեցում, մասնակցեցին հերոսամարտին նվիրված պատարագին, հանդիպեցին Պարգեւ սրբազանի հետ: Երիտասարդները եղան նաեւ Ամարասի վանքում: Միջոցառման ընթացքում ֆիլմ նկարահանվեց: Կազմակերպիչների գնահատմամբ ֆիլմը կհանդիսանա մեր ավագ հաղթանակած սերնդի գործը շարունակելու եւ տարածքային պատկանելությամբ պայմանավորված արհեստածին, վտանգավոր պատնեշի վերացման յուրովի քարոզչական միջոց:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Հաղթանակի բազմալույսեր Ստեփանակերտում

Սկիզբը էջ 1

Կարեւորելով Շուշիի ազատագրման նշանակությունը, որի անմիջական կազմակերպիչներից ու մասնակիցներից է եղել, Ռ. Քոչարյանը նշեց, որ Շուշին սոսկ տարածք չէ ժայռի վրա, այլեւ մշակութային պատմական կենտրոն եւ Արցախն Հայաստանին կապող ռազմավարական նշանակության բնակավայր, որին տիրողը, բնականաբար, տիրում է նաեւ ամբողջ Ղարաբաղին:

Եռատոնի պատմաքաղաքական նշանակությունը զեկուցման ձեւով ներկայացրեց ԼՂՀ պաշտպանության նախարար Սեյրան Օհանյանը՝ բարձր գնահատելով երկրորդ աշխարհամարտից մինչեւ Շուշի հայ մարտիկների ունեցած հայրենանվեր ծառայությունները: Նույն այս ոգով էին հագեցած նաեւ երեկոյին հնչած մյուս ելույթները:

Տոների կապակցությամբ եւ հայրենիքի հանդեպ հատուկ ծառայությունների համար մի խումբ քաղաքական եւ ռազմական գործիչներ արժանացան ԼՂՀ պետական ու ՀՀ ռազմական գերատեսչության պարգեւների, որոնք հանձնեցին ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը եւ ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը:

Հանդիսավոր երեկոյի վերջում արվեստի վարպետների կատարմամբ տրվեց համերգ:

Իսկ մայիսի 9-ի տոնական միջոցառումները սկսվեցին առավոտյան զինվորական զորասյուների քայլերթով Ստեփանակերտի կենտրոնական պողոտայով: Այնուհետեւ մարդկային հոսքն ուղղվեց դեպի Ստեփանակերտի հուշահամալիր, որտեղ ծաղիկներ դրվեցին Մեծ հայրենականում եւ Արցախյան գոյամարտում նահատակվածների հիշատակին կառուցված հուշաքարին ու զոհվածների շիրիմներին:

Տոնական միջոցառումների հաջորդ մասը Շուշիում էր: Տանկ-հուշարձանի պատվանդանին ծաղիկներ դնելուց հետո ԼՂՀ ՊԲ հրամանատարության մասնակցությամբ տեղի ունեցավ Շուշիի ազատագրման յուրօրինակ ռազմական ներկայացում, որի առիթով միջոցառմանը ներկա ՀՀ նախագահը լրագրողներին ասաց, որ թեեւ Շուշիի ազատագրման իրական օպերացիան ավելի ծավալուն էր, սակայն բեմադրությունը գրոհող մարտիկները կարողացան գրոհի տեմպը պահել:

Շուշիի «ազատագրման» ներկայացումը հայ զորականների մարտական ոգու բարձր մնալու վկայությունն էր, որի ցուցադրումը, կարելի է ասել, ուղղակի պատասխան էր Բաքվում ձախողված «խաղաղասիրական երթին» դեպի Շուշի:

Օրվա ընթացքում անցկացվեցին մարզական խաղեր տոնական շքերթներով, իսկ երեկոյան ժամը 8-ից մայրաքաղաքի Վերածննդի հրապարակը վերածվեց բացօթյա համերգասրահի: Այստեղ եւս ՊԲ հրամանատարությունը անակնկալ էր մատուցել՝ կազմակերպելով ռազմախաղեր հատուկ նշանակության ջոկատայինների մասնակցությամբ:

Տոնական երեկոյի եզրափակիչ մասը հրավառությունն էր, որը հաղթանակի բազմալույսեր վառեց Ստեփանակերտի գարնանային երկնքում:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԴ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 374-1-562863
e-mail azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայություն / հեռ. 582483
Apple Macintosh համակարգչային սարքումը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում:
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

Ապրիլի 10-ին, ըստ ամիսներ առաջ արված հայտարարությունների, փողոցային առեւտուրը, իբրեւ քաղաքային կենցաղավարության համար անընդունելի իրողություն, պիտի վերանար Երեւանի մայթերից ու մայթեզրերից, փողոցների ամենաքանուկ հատվածներից: Պարզվում է, մանր առեւտրի այս ձեւը ապրուստի լուրջ միջոց է ոչ միայն վերավաճառողների, այլեւ «գործարարության» այս ձեւի վրա տարիներ աչք փակող թաղապետարանների համար: Եվ երեւի բավական ծանրակշիռ գումարների աղբյուր է եւ նրանց, եւ ոստիկանության համար, հակառակ դեպքում այսօր չէր առաջանա այն փակուղային իրավիճակը, որում հայտնվել է քաղաքապետարանը:

Թաղապետարանները «զգեցին» քաղաքապետին

Կամ ուճարան կառուցելու նոր տարբերակ

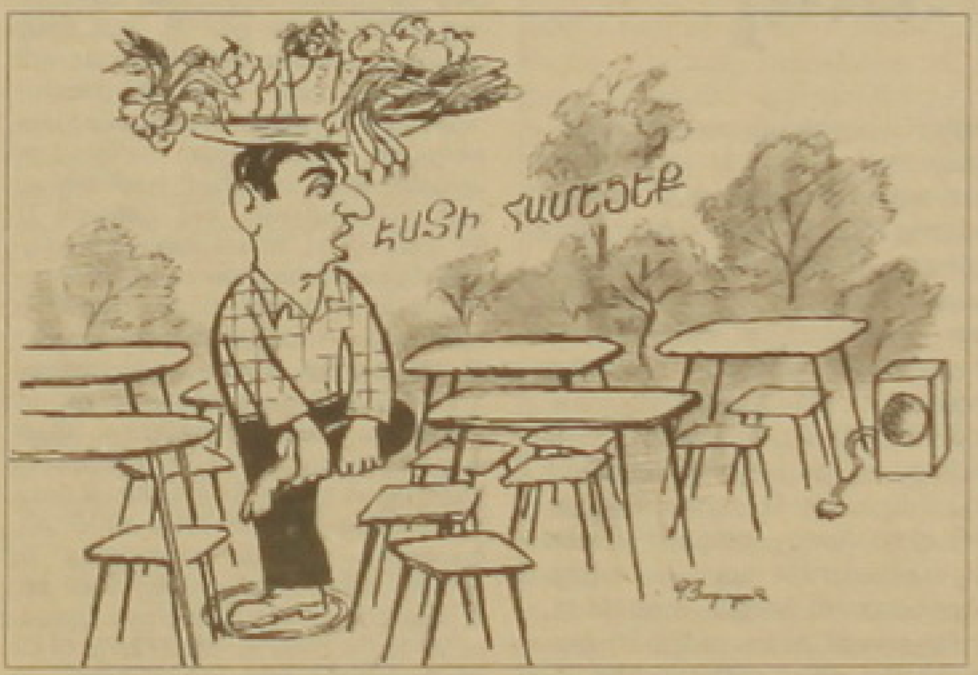

Լրագրողների հետ ամենշաբաթյա հանդիպման ընթացքում փոխքաղաքապետ Արման Սահակյանը խոստովանեց ձեռնարկի տապալման մասին: Հայտնի է, որ թաղապետարանները մինի շուկաների ձեւավորման համար որոշակի տարածքներում հողահատկացումներ անելու հայտեր պիտի ներկայացնեին քաղաքապետարանին: Սակայն զարմանալի «զուգադիպությամբ» նրանք բոլորը այնպիսի տարածքների հավակնություններ էին ներկայացրել, որոնք անփորձ աչքի համար նույնիսկ աննպատակահարմար են մինի շուկաներ տեղադրելու համար: Սակայն թաղապետարանների մատուցած այս անակնկալը բացահայտվել է նրանց մայիսի 5-7-ը կատարած ուսումնասիրություններից հետո միայն, որը, անկասկած, շատ ավելի վաղ պիտի իրականացվեր՝ նախքան առեւտուրը վերացնելու մասին հայտարարություններ անելը: Հողահատկացման հայտերը վերաբերում են հիմնականում առեւտրի համար անբարենպաստ, փակ հատվածներին: Սցենարի տրամաբանությունը պարզ է ու հստակ՝ որոշ ժամանակ անց, երբ կպարզվի մինի շուկայի գործունեության անարդյունավետությունը, թաղապետարանները դրանք կարող են օգտագործել ավելի գայթակղիչ ծրագրերի համար, ասենք սրճարան կամ առանձնատուն կառուցելու: Եվ անկասկած, թաղապետարանների անբարեհաճության վրա ազդել է ոչ պակաս կարեւոր մի գործոն եւս՝ փողոցային առեւտրի կանոնակարգման դեպքում զրկվելու էին եկամտի (քիչ թե շատ, իրենք գիտեն), կայուն մի երակից:

Այսպես, փոքրածավալ շուկայի համար Արաբկիր համայնքի առաջարկած՝ Վաղարշյան փողոցի 24/2 շենքին հարող հատվածը այս նպատակի համար ամենաանհարմար վայրն է նաեւ փոխքաղաքապետի հավաստմամբ: Նույն կերպ, Նոր Նորք համայնքի՝ 9-րդ զանգվածում մինի շուկային տրամադրված տարածքը զբաղել է ընդամենը 6 վաճառողների: 4-րդ զանգվածի Բակունցի փողոցում համայնքին տրամադրված 640 քառ. մ-ից ընդամենը 30-40 քառ.մ-ի վրա է սեղանաշար տեղադրվել: Օրինակները նույնաբնույթ են նաեւ մյուս համայնքներում, չնայած փողոցային առեւտրի հետ կապված ծրագրի իրագործումն արագացնելու վերաբերյալ հստակ պայմանավորվածություններ են եղել թաղապետների հետ:

Թերեւս միայն Էրեբունի համայնքը նման «գործարարության» կարիք չունի: Այստեղ քաղաքապետարանի «գիտափորձը» ցանկալի արդյունք տվել է: Նախատեսված 5 փոքրածավալ շուկաները նույնիսկ ընդլայնումների կարիք են զգում, քանի որ մանր առեւտրականները ուղղակի հոսքով տեղափոխվել են այստեղ: Միայն կայարանամերձ հրապարակում 80 վաճառատեղերով սեղանաշար է տեղադրվել: Դրանք ապահովված են եւ լուսավորությամբ, եւ պահեստներ ու սանհանգույցներ ունեն: Այսինքն, ցանկության դեպքում թաղապետները կարող էին խնդրի բանական լուծումներ գտնել, բայց դե կարելի է նրանց էլ հասկանալ՝ հողահատկացումները եւ թանկացել, եւ դժվարացել են: Քաղաքապետարանին այլ բան չի մնում, եթե ոչ ամեն ինչ զրոյից սկսելը: Հատկացված տարածքները կվերանայվեն ու նորից կգույքագրվեն:

Ըստ ծրագրի, վաճառատեղի համար տրվող վճարները պիտի հոգան թաղապետարանները, գյուղատնտեսական մթերքների վաճառքի սեզոնն աշխուժանալուց հետո միայն 200 դրամի չափով կգանձվի վաճառողներից:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Թափառող շներին այլեւս չեն սպանի կրակելով

Արդեն 15 տարի թափառող շներն ու կատուները երեւանցիների գլխին պատուհաս են դարձել: Արդեն 15 տարի սեզոնից սեզոն գիշերային ժամերին հնչում են կրակոցներ՝ սարսափահար անելով մեծերին էլ, փոքրերին էլ: Աշխարհում երեւի քիչ երկրներ կան, ուր թափառող կենդանիների գլխացավանքից ազատվելու նման բարբարոս սկզբունք են կիրառում: Թերեւս միայն մեր նման վայրենի բնազդներից չազատված պետություններում: Բայց քանի որ դեպի եվրոպա կամաց-կամաց ճամփա ենք զգում, մեր իշխանությունները ուզեն թե չուզեն, այս խնդիրն էլ ուշադրության պիտի արժանացնեն՝ հրաժարվելով մինչ այժմ կիրառվող ձեւական ու կոպիտ միջոցառումներից: Հիշեցնենք, որ այս մասին մի քանի հրապարակումներ է արել նաեւ մեր թերթը:

Մինչ այժմ թափառող շները ոչնչացվում էին «Դամիարկ» ՍՊԸ-ի միջոցով, թաղապետարանները պայմանագրեր էին կնքում, եւ վերջինս իրականացնում էր դաժան գործարքը: Միայն այս տարվա առաջին եռամսյակում «Դամիարկը» ոչնչացրել է 571 շուն՝ 1,43 մլն դրամ ընդհանուր ծախսով: Սակայն ոչ միայն այս եռամսյակի, այլեւ անցած տարվա գումարները թաղապետարաններից շատերը պարտք են այս կազմակերպությանը, այնպես որ բոլոր տեսակետներից ոչ միայն հակամարդկային, այլեւ անարդյունավետ էր խնդրի լուծման սկզբունքը:

Ինչպես տեղեկացանք Երեւանի նորընծա փոխքաղաքապետ Արման Սահակյանից, քաղաքապետի համապատասխան որոշմամբ կտրուկ քայլեր են ձեռնարկվելու վերջնականապես լուծելու խնդիրը: Փոփոխություն է կատարվել գնման պայմանագրերում, գործունեության այս տեսակով զբաղվելու ցանկություն ունեցող եւ մրցույթին մասնակցել ցանկացող կազմակերպությունները դիմելու են պետգնումների գործակալություն: Մրցույթը կանցկացվի մայիսի 31-ին: ՀՀ վարչապետի՝ մայիսի 7-ի հանձնարարականով եւս կառավարության աշխատակազմին պատվիրվել է առաջարկներ ներկայացնել թափառող կենդանիների խնդրի ավելի նպատակահարմար լուծումներ գտնելու համար: Իսկ մինչ այդ բոլորովին այլ մոտեցումներ են կիրառվելու: Թափառող շներին այլեւս չեն սպանի կրակոցներով: Վնասազերծման նոր ծրագիրն ավելի մարդասիրական է: Ըստ մոտավոր հաշվարկների այսօր Երեւանում 10 հազար թափառող կենդանի կա: Նոր նախագծի համաձայն նրանց բռնելու տեխնիկական նոր միջոցներ կկիրառվեն, կհավաքեն հատուկ ապաստանում, կմաքրեն, կբուժեն, անվերահսկելի բազմացումը կանխելու միջոցառումներ կիրականացնեն, եւ մի մասին, ըստ փոխքաղաքապետի, կրկին բաց կթողնեն, «քանի որ նրանք սանիտարական դեր ունեն քաղաքի համար, աղբանոցներն են մաքրում»: Քաղաքապետարանը մտադիր է դիմել նաեւ կառավարությանը՝ ավելացնելու ամեն տարի այս առթիվ պետբյուջեից հատկացվող 20 մլն դրամ գումարը: Թափառող շների ճակատագրով սկսել է զբաղվել նաեւ «Եվրասիա» հասարակական կազմակերպությունը, որին նույնիսկ արդեն տարածք է տրամադրվել շների ապաստանի համար: Այնպես որ, թափառող կենդանիների խնդիրը լուծելու հեռանկարը ոնց որ թե երեւում է:

Կ. Դ.

Լիզ Գրանդեն Կոթիի պատվավոր անդամ

Տավուշի մարզում եւ հատկապես Կոթի համայնքում իրականացվող «Համայնքների զարգացման ծրագիրը» ներդնելու ու սահմանամերձ գյուղերի պրոբլեմներն ուշադրության կենտրոնում պահելու, աջակցելու համար, Կոթիի համայնքի ավագանու որոշմամբ, ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակի համակարգող Լիզ Գրանդեին շնորհվեց Կոթիի պատվավոր անդամի կոչումը՝ նվիրելով նրան նաեւ գեղանկարիչ Կարեն Բեջանյանի «Կոթիի բնապատկերը» յուղաներկ կտավը: Իսկ անակնկալի եկած տկն Գրանդեն հուզված էր եւ ասաց. «Պարզապես խոսքեր չեմ գտնում արտահայտելու իմ զգացումները: Ես չէի սպասում, որ մի օր իմ ծննդավայր Շոտլանդիայից շատ հեռու, օտար երկրում կգտնեմ հարազատներ (թեպետ իմ մեծ մայրը դեռ այստեղ գալուց առաջ գուշակել էր նման մի բան) ու կդառնամ նրանց պատվավոր անդամը: Դա ինձ էլ ավելի է պարտավորեցնում: Իսկ իմ ձեռքով տնկած մշտադալար եղեւնին այսուհետեւ կդառնա մեր բարեկամության խորհրդանիշը»:

Մ. Մ.

ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ ԹԲԻԼԻՍԻՈՒՄ

Մաքուր Կովկաս՝ անկախ հակամարտություններից

Այլեւս ժամանակավրեպ են այն դատողությունները, թե մոլորակի որեւէ կետում շրջակա միջավայրի հանդեպ ծայր հոգածության դեպքում հնարավոր է ապահովագրվել էկոլոգիական աղետներից: Այսօր գիտնականները միաբերան ահազանգում են էկոլոգիական համընդհանուր ճգնաժամի մասին: Եվ Բրազիլիայի անտառների հրդեհները, եւ սառույցների հալոցքը Արկտիկայում, եւ համաշխարհային օվկիանոսի մակարդակի բարձրացումը բացահայտ սպառնալիք են ողջ երկրագնդի համար: Եվ որեւէ հատվածում բնապահպանական խնդիր լուծելը փրկություն չի լինի որեւէ երկրի համար: Այսօր աշխարհի տարբեր անկյուններում ակտիվորեն հիմնվում են էկոլոգիական տարածաշրջանային նոր կառույցներ, որոնց խնդիրը մարդկային ուժերի ու կարողությունների կենտրոնացումն է անկախ կրոնական համոզմունքներից, ազգությունից ու ազգային հակամարտություններից:

Էկոլոգիական միասնական խնդիրներ ունի նաեւ Հարավային Կովկասը: Սեւանա լճի փրկությունը հավասարապես կարեւոր է ողջ տարածաշրջանի համար, եթե նկատի առնենք գիտնականների կանխագուշակումները, թե ոչ հեռավոր ապագայում պետությունների միջեւ կռիվները լինելու են ոչ թե նավթի ու գազի, այլ քաղցրահամ ջրի համար: Արգելոցների ու ազգային պարկերի բարձիթողի վիճակը հավասարապես հարվածելու է եւ Ադրբեջանի, եւ Հայաստանի ու Վրաստանի բուսական ու կենդանական աշխարհին:

Անցած շաբաթավերջին Թբիլիսիում կայացավ «Կովկաս. տարածաշրջանային էկոլոգիական կենտրոն» կազմակերպության նախաձեռնած տարածաշրջանային կոնֆերանսը Հարավային Կովկասի լրատվամիջոցների համար: Հրավիրված էին լրագրողներ Հայաստանից, Վրաստանից ու Ադրբեջանից: Կայացավ «Հասարակության մասնակցության միջոցները եւ ԶԼՄ-ները» նոր ծրագրի շնորհանդեսը, որն ամբողջությամբ վերաբերելու է հասարակության մասնակցությանը էկոլոգիական հիմնախնդիրների լուծման գործում: Ծրագրի իրագործմանը ակտիվորեն ներգրավվելու են լրագրողները: Այսօր, որքան էլ ցավալի է, ԶԼՄ-ները քիչ ուշադրություն են նվիրում շրջակա միջավայրի խնդիրներին: Հիմնախնդիրներին ավելի մեծ տարածք ու բարեհաճություն ցուցաբերելու միջոցով հնարավոր կլինի բարձրացնել նաեւ հասարակության էկոլոգիական գիտակցության, նրա մասնակցության եւ ներգործության մակարդակը բնապահպանական պրոբլեմների լուծմանը: Կոնֆերանսին Հայաստանից մասնակցում էին լրագրողներ «Նոյյան տապան» գործակալությունից, **«Ազգ»** եւ «Ռեսպուբլիկա Արմենիա» թերթերից:

2 օր անց Երեւանում կկայանա Հարավային Կովկասի էկոլոգ լրագրողների 2-րդ հանդիպումը:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Հայաստանի ուժն իր համայնքների մեջ է

«Ազգի» ընթերցողներին արդեն տեղեկացրել ենք, որ ՀՀ կառավարության եւ ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի աջակցությամբ առաջին անգամ մշակվել է համայնքային զարգացման 2004-2008 թթ. ռազմավարությունը: Եվ ահա, այդ ծրագրի շրջանակներում մայիսի 7-14-ը հայտարարվել է համայնքային շաբաթ, որի նպատակն է ներկայացնել հանրապետության համայնքների խնդիրները, բարեփոխումների վերաբերյալ հանրային իրազեկության բարձրացումը եւ այլն: Հաշվի առնելով Տավուշի մարզի ռազմավարական նշանակությունը, համայնքային շաբաթը սկսվել է հենց այդ մարզից: «Պատերազմական բախումներից հետո հեռավոր եւ սահմանամերձ շրջաններում վիճակը շատ էր վատթարացել, եւ դա էր պատճառը, որ ՄԱԿ-ը ցանկացավ այդ համայնքներին աջակցություն ցուցաբերել: Ենթակառուցվածքները պահպանելու եւ օգնելու նպատակով մշակեցինք համայնքային զարգացման ծրագիր, որը կգործի այնքան ժամանակ, քանի դեռ չեն լուծվել խնդիրները», ասում էր Հայաստանում ՄԱԿ-ի գրասենյակի համակարգող, ծրագրի ղեկավար Լիզ Գրանդեն: Տավուշի մարզպետ Արմեն Ղուլարյանի ուղեկցությամբ կառավարության ներկայացուցիչները միջազգային կազմակերպությունների ղեկավարների եւ հյուրերի հետ այցելեցին Կոթի գյուղ: Առաջին անգամ գյուղնախարարությունը նախաձեռնել է միջհամայնքային ճանապարհների վերականգնումը եւ առաջնությունը տրվել է սահմանամերձ գյուղերին: Գյուղատնտեսության փոխնախարար Սամվել Ավետիսյանը հյուրերին ներկայացրեց հյուսիսային շրջանների գյուղատնտեսական զարգացման ծրագրի իրականացման գրասենյակի աջակցությամբ վերականգնվող Բաղանիս-Ոսկեվան-Կոթի-Բարեկամավան մոտ 25 կմ երկարություն ունեցող ճանապարհը, որի համար էլ նախատեսվել է 1 մլն ԱՄՆ դոլար:

Հյուրերը, ողջունելով ճանապարհաշինարարներին, հավաքվեցին Կոթիի վերջերս շահագործման հանձնված մշակույթի տանը: 1992 թ. ռմբակոծությունից վնասված շենքը ՀՀ նախագահի նախընտրական ծրագրի վերանորոգումներից է, որի համար գումարները տրամադրվել են կառավարության պահուստային ֆոնդից, նշեց տարածքային ենթակառուցվածքները համակարգող փոխնախարար Վաչե Տերտերյանը եւ ավելացրեց, որ գեղարվեստի դպրոցի վերականգնման հարցը մտել է 2005 թ. ծրագրի մեջ:

Կոթիի գյուղապետ Արշալույս Ղազինյանը նորաբաց, ընդարձակ եւ լուսավոր մշակույթի տանն ընդունեց հյուրերին ու ծանոթացրեց համայնքում կազմավորված նոր «Երիտասարդական Կոթի» հասարակական կազմակերպությանը, նույն անվանումով պաշտոնաթերթի հրապարակմանը եւ շատ այլ ծրագրերի: 38 կմ սահմանամերձ Կոթի գյուղում շատ են հիմնահարցերը, 2003 թ. ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագիր է մշակվել, որն իրականացվում է: Մոտ 2300 բնակչություն ունեցող Կոթի համայնքում վերջին տարիներին նկատելի են դրական տեղաշարժերը: Այստեղ աշխատատեղերի առումով բարվոք վիճակ է տիրում ծխախոտի եւ հացահատիկի արտադրության շնորհիվ: Համայնքի գյուղապետ պրն Ղազինյանը նշեց, որ Կոթին այսօր ունի լուրջ գործընկերներ ի դեմս Հրանտ եւ Միքայել Վարդանյանների, որոնք այցելեցին 1997 թ. ջրհեղեղից եւ 1998 թ. աննախադեպ երաշտից հետո ծանր կացության մեջ հայտնված գյուղ եւ որոշեցին աջակցել՝ գյուղին տրամադրելով 180 հազար ԱՄՆ դոլար (կանխավճարների ձեւով), որի հաշվին էլ զարգացավ գյուղատնտեսությունը:

Տավուշի մարզի ծխախոտի եւ հացահատիկի բերքի զգալի մասը տալիս է Կոթի գյուղը, որի ցանքատարածությունները մոտ 1,5 հազար հա են կազմում: Համայնքի ձեռքբերումներից զատ, այդ օրը հյուրերը ներկա եղան «Սահմանապահ Կոթի» բարեգործական հիմնադրամի շնորհանդեսին, որի առաջին ներդրումը՝ 3000 ԱՄՆ դոլարի կտրոն, գյուղապետին հանձնեց տկն Գրանդեն: Եղան նաեւ զարգացման հիմնադրամին աջակցելու խոստումներ՝ Տավուշի մարզպետի, մարզի համայնքների միության կողմից, իսկ բնապահպանության փոխնախարար պրն Դարբինյանը խոստացավ Կոթիի նորաստեղծ զբոսայգուն տրամադրել արժեքավոր եղեւիններ ու դեկորատիվ ծառեր:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Երբ հայրենիքն էժան է եւ օրվա ուտելիքը թանկ

Երբ Հայաստանում մի բան այնպես չէ, ես սարսափով մտածում եմ քո մասին, իմ մոռացված Ջավախք երկիր: Ու մտածում եմ, թե ու՞մ վրա է հույսդ: Եվ, ելնելով քո հարյուրամյա մենության խորքից, ուզում եմ հասկանալ, ըմբռնել, թե ինչ է կատարվում մեզ հետ եւ արդեն որերորդ անգամ...

Թեեւ, կարծես թե բոլորս գիտենք, որ ճակատագրի հետ չի կարելի անվերջ խաղալ, քանի որ դա կարող է մի օր ծանրացնել նրան, սակայն անգիտակից անհոգությամբ շարունակում ենք մեր անհասկանալի ընթացքը: Այնինչ մեր պատմությունը մի քանի հազար տարի է, արդեն հուշում է, որ միասին լինենք եւ չհրավիրենք մեր երկիր օտարի առողջ ցուլը, որի առողջությունը, ինչպես գիտենք, արդեն իսկ վնաս է մեր ազգի եւ երկրի համար:

Ես երջանիկ կլինեի վաղը գնալ Նախիջեւան Աղվան Վարդանյանենց Գեմուր գյուղը: Եթե Աղվանն ինձ իհարկե հրավիրեր: Բայց, ափսոս, Աղվանն այսօր ինձ չի կարող հրավիրել, որովհետեւ այդ գյուղը չկա այլեւս: Գուցե կա, բայց այսու Աղվանի գյուղը չէ: Թուրքերն են ապրում այնտեղ: Մտածում եմ ու սարսափում, որ վաղը կամ վաղը չէ մյուս օրը, պարոնայք, ես էլ չեմ կարողանա ձեզ մեր գյուղ հրավիրել... Ինչպիսի սահմռկեցուցիչ հեռանկար, երբ սարերը կլացեն ձորի արցունքով: Ուստի մի պահ սթափվենք եւ հասկանանք.

Մենք ընտրա՞ծ ճանապարհով ենք գնում, թե՞ պարտադրված: Պարտադրում են դրսից, ընտրում՝ ներսից: Իսկ պարտադրված ճանապարհը երբեք չի տանի այն հանգրվանը, որ ցեղի երազն էր, եւ երբեւիցե մեր ազգի շահի համար չի արժեւորվի, քանի որ մի անգամ ընդունված պարտադրանքն իր հետեւից պարտադրանքներ է բերում, եւ այդպես շարունակ... Այնինչ մենք տարածաշրջանի միակ պետությունն ենք, որը չունի տարածքային ամբողջականության խնդիր: Մեր ճիշտ հակառակն է՝ մենք ունենք Հայաստանի տարածքն ամբողջացնելու սրբազան խնդիր:

Հիմա ի՞նչ անենք, երբ որ Երեւանի փողոցները լցվում են միտինգավորներով, երբ ընդդիմությունը ասելիք չունի, իսկ իշխանությունները՝ պատասխան: Ո՞վ իր լավ իշխանությունը մեզ կտա եւ ո՞վ մեր իշխանություններին կտա իր լավ ժողովուրդը: Ուրեմն մենք ենք ու մեր իշխանությունը: Եվ մեր իշխանության դեմ կանգնած է մեր ընդդիմությունը:

Հիմա ի՞նչ անենք. օրումեջ կարգախոսե՞նք Քոչարյան, հեռացիր, բայց, պարոնայք, դա ասելիք չէ, դա ընդամենը բացականչություն է: Մի մոռացեք, որ խոսքի ազատությունը միայն խոսացողի ազատությունը չէ, այլեւ լսողի ազատությունը: Ու մի կասկածեք, որ մարդիկ կան, որոնք չեն ուզում լսել ձեզ պարզապես: Քանզի որտեղ սկսվում է մեր իրավունքը, այնտեղ վերջանում է ուրիշինը: Եվ մեզանից յուրաքանչյուրը պարտավոր է հարգել այդ սահմանագիծը:

Եվ, ընդհանրապես, թվում է, թե շատ հեշտ է սեփական նախագահին հեռացնելը: Ինչո՞ւ: Ենթադրենք հեռացրինք... Հետո՞, հետո ի՞նչ ենք անելու... Նոր նախագահ ենք ընտրելու, որ էլի վանկարկե՞նք հեռացի՛ր, ինչպես ժամանակների մեջ արդեն արել ենք:

Կար ժամանակ, Տեր Աստվա՜ծ, ինչե՞ր չի տեսել այս ժողովուրդը, որ թագավորից դժգոհ մեր նախարարները գնում էին Տիզբոն, հետո Հռոմ, հետո Պոլիս ավելի ուշ արդեն Մոսկվա, իսկ հիմա՝ եվրախորհուրդ:

Անկեղծ ասած, ես վախենում եմ, որ մենք սեփական թագավոր, սեփական նախագահ չենք կարող հանդուրժել: Այնինչ մեր հարեւան թուրքերը հպարտանում են, որ իրենք պետություն ստեղծող ազգ են: Հիմա ի՞նչ. մենք կիրթ ենք, թուրքը՝ հետամնաց: Թուրքը կարողանում է ստեղծել հզոր պետություն, մենք անընդհատ կասկածում ենք մեր իշխանություններին եւ պետականությանը: Ափսոս, շատ հեշտ սովորեցինք օտար տիրակալ հարգել, որը, որպես կանոն հեռու է լինում, ու չենք ճանաչում: Եվ որից վախենում ենք: Եվ երբ մերն է ու ճանաչում ենք՝ չենք ընդունում:

Այնինչ յուրաքանչյուր ազգի մշակույթի բարձրագույն արտահայտությունը անկախ պետականությունն է: Իսկ մենք, ինչպես սիրում ենք անվերջ կրկնել, մշակութային ազգ ենք եւ ազատասեր: Բայց չէ՞ որ ազգին ազատություն կարող է տալ միայն սեփական հայրենիքի անկախ պետականությունը:

Վերջերս մի տեսակ շատ ոգեւորվեցինք մեր վրաց հարեւանի արտիստիկ վարդով, մոռանալով, որ մերը վարդ չէ, այլ բնիկ, եոլական ծիրան ու ծիրանի ծաղիկ, որը հաճախ ավար է անսպասելի ցրտերին: Եվ տնաբույս չէ: Այսինքն թե՝ ընդամենը պիտի սթափվենք, հասկանանք, ըմբռնենք, որ երբ իշխանություններից դժգոհում են ոչ միայն աղքատները, այլեւ փոքր եւ միջին ձեռնարկատերերը՝ ուրեմն մտահոգվելու բան կա: Եթե բողոքում են նաեւ հաց ունեցողները, ուրեմն ինչ-որ բան խաթար է երկրում: Սակայն ժամանակավորապես աղքատ ապրող ժողովրդի հաց ունենալու ազնիվ ցանկությունը չի կարելի ուղղորդել սեփական երկրի պետականության դեմ:

Հիմա ի՞նչ անենք, որ դժվար ենք ապրում: Ի՞նչ անենք, որ այսօր հայրենիքը, ցավոք, էժան է, օրվա ուտելիքը՝ թանկ: Բայց այդ ո՞ր ժողովուրդն է աշխարհում հասել հեշտ հացի եւ լիության: Այդ ո՞ր պետությունն է, որ պատերազմից հետո աղքատ չի ապրել: Եթե օրվա ուտելիքն այսօր թանկ է, ուրեմն հայրենիքը պիտի էժանանա՞... Այնքան, որ լքենք-հեռանանք եւ մեր վերջապես ետ նվաճած սահմանները թողնենք օտարի աչքին հասու՞: Ու շարունակե՞նք օր-օրի ստեղծել կուսակցություններ որպես բիզնես եւ օր-օրի այդ պատեհապաշտ կուսակցությունների անունից պառակտե՞նք ժողովրդին, ստիպենք, որ դեմ կամ կողմ լինի: Բայց ինչի՞ն դեմ եւ ինչի՞ն կողմ, երբ ոչ մի որոշակի ասելիք չունենք: Երբ թվում է, թե նպատակը նույնն է, բայց, ափսոս, նպատակադրվածությունն է տարբեր:

Ձեզանից ո՞վ է կարդացել միջնադարյան գրիչների ձեռագրերի հիշատակարանները, որտեղ սովորաբար գրվում է, որ հացը, պանիրը, ձուն ավելի թանկացան: Բայց ամբողջ խնդիրն այն է, որ հիշատակարանները մնացել են հիշատակողներին, մեզ մնացել են պատմության արձանագրած նվաճումներն ու պարտությունները: Վաղը ոչ ոք չի հիշելու, որ մենք այսօր դժվար ենք ապրել: Պատմությունը մեզ հիշելու է մեր հաղթանակներով: Իսկ այդ հաղթանակները մենք ունենք: Տխուր է այն ժողովուրդը, որ չի հարգում իր հաղթանակը: Առավել տխուր է այն ընդդիմությունը, որը ժողովրդին հուշում է միայն նրա դժվար կենսակերպը: Այսօր մեր ընդդիմությունը, ցավոք, ապացուցեց, որ ինքը հարց լուծողը չէ, ինքը հարցն է, որի հետեւից գնացող մարդկանց խնդիրները, սակայն, իշխանությունները պարտավոր են լուծել:

Հիմա ի՞նչ անենք, որ հայ մարդու թերություններից մեկը, գուցե դա, սակայն, բարձրագույն առավելություն է, այն է, որ աշխարհը զգում ենք ոչ թե մտքով, այլ հոգով: Ինչպե՞ս ուղղորդել այդ հոգին, որը կիսված է. ունի եւ չունի Արարատ, որը սիրում է հայրենիքը մե՜ծ, ամբողջակա՜ն, ծովի՜ց-ծո՜վ: Ժողովուրդ, որ սիրում է իր տեսիլքը, բայց դժգոհ է իրական հայրենիքից: Ժողովուրդ, որ մոռանում է իր հաղթանակները եւ անվերջ խոսում է իր պարտությունների մասին: Ժողովուրդ, որ սիրում է իր չունեցածը, բայց չի փայփայում այն, ինչ ունի: Այդպիսի ժողովրդին ղեկավարելը դժվար է: Ուստի մի շահագործեք այդ ժողովրդի անպաշտպան հոգին, պարոնայք, եւ մի ստիպեք, որ նա իր կյանքի հացը փոխի օրվա ուտելիքի հետ:

Եվ ընդհանրապես, մի քաշքշեք մեր երկրի դեռեւս բարակ եւ անհաստատ վերմակը, որը կարող է մի օր պատռվել մատաղացու գառան մորթու նման: Ու պայքար, պայքար մինչեւ վերջ հիծը մի դարձրեք պայքար, պայքար մինչեւ վերջերս, որն ըստ էության ձի հեծնելու կոչ է: Այն ճերմակ, ճակատին խալ ունեցող ձին, որը հայոց թագավորը թաքցրեց պարսից շահից, եւ որի պատճառով պատերազմ սկսվեց:

Այսօր ինչի՞ համար է կռիվը, պարոնայք: Եթե դուք ձիավոր եք, ձեր տակ կարող է ընդամենը ձին փոխվել, դուք էլի ձիավոր կմնաք: Իսկ ինչո՞վ է վատ ընդդիմության ձին, որն ավելի անսանձ է ու ապերասան, եթե դուք ձիավոր եք: Ինչո՞ւ եք այդպես հիվանդագին շտապում հեծնել արդեն թամբած իշխանության ձին: Վերջին հաշվով, հընթացս ձին փոխելը վտանգավոր է ոչ միայն ձիու, այլեւ ձիավորի համար:

Այնինչ հայրենիքի այդ ճերմակ ձին ես եմ ու իմ նմանները: Իսկ այդ ձին նստելու համար, ինչպես կասեր մեծն Նազարբեկովը, միայն հետույք ունենալը բավական չէ: Ձին ղեկավարելու համար հարկավոր է նաեւ գլուխ: Եվ ամենակարեւորը. ձի նստելուց պետք չէ Աստծուն մոռանալ, ձիուց իջնելուց՝ ձիուն:

Ու չմոռանանք նաեւ, որ աշխարհը այլեւս թափանցիկ է, եւ մենք նրա աչքի առաջ ենք: Այսինքն թե մեր տան պատերը ապակյա են: Իսկ ապակե տան մեջ ապրողը քար նետելու իրավունք չունի, որովհետեւ առաջինը իր տան պատը կփլանի:

Եվ վերջապես չմոռանանք նաեւ, որ կա բարձրագույն շահ մեզանից յուրաքանչյուրով պայմանավորված, բայց մեզանից շատ ավելի բարձր. դա հայրենիքի շահն է: Ու հիշենք, չմոռանանք, որ այս կյանքում մեր բոլոր հաղթանակները մնալու են երկրին, իսկ մեզ կմնան ընդամենը մեր մարդկային պարզ պարտությունները միայն:

ՄԵՐՈՒԺԱՆ ՏԵՐ-ԳՈՒԼԱՆՅԱՆ

ԱՃՈՒՐԴ

35 հազար մարդկանց նվիրատվությամբ ՀԲԸՄ-ի կառուցած մթերային սառնարանը գնեց «Կեչոր» ՍՊԸ-ն

Սառնարանն իրական արժեքից մոտ 30 անգամ պակաս գնահատվեց

Գյումրու մթերային սառնարանի շենքային համալիրի ճակատին գրված է. «Կառուցված նվիրատվությամբ 35 հազար ամերիկացիների, ամերիկահայերի եւ ՀՀ կառավարության կողմից»:

1988 թ. երկրաշարժը ավերել էր Գյումրու մթերային սառնարանը, եւ այն ժամանակվա Խորհրդային Հայաստանի կառավարությունը Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությանը (ՀԲԸՄ) առաջարկեց կառուցել նորը: Արդեն 1992 թ. կառուցվեց լավագույն մթերային սառնարանը տարածաշրջանում:

Սակայն 10 հազար տոննա տարողունակությամբ սառնարանն այդպես էլ չաշխատեց Հայաստանում ստեղծված էներգետիկ ճգնաժամի պատճառով: 1998-2000 թթ. ՀՀ պետական գույքի մասնավորեցման ծրագրում ընդգրկվեց նաեւ ՀԲԸՄ 35 հազար մարդկանց հանգանակությամբ կառուցված սառնարանը՝ «Գյումրու սառցակոմբինատ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը, որը գտնվում էր ՀՀ առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարության հաշվեկշռում:

Նախարար Կարեն Ճեշմարիտյանը՝ ի պատասխան «Ազգի» հարցման, թերթի խմբագրությանը հղած նամակում գրում է. «Տեղյակ եմ պահում, որ «Գյումրու սառցակոմբինատ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը ընդգրկված է եղել ՀՀ պետական գույքի մասնավորեցման 1998-2000 թթ. ծրագրում, սակայն գործընթաց չի սկսվել: Միաժամանակ հայտնում եմ, որ համաձայն ՀՀ տնտեսական դատարանի 18.04.2002 թ. NS-772/70 գրությամբ, «Գյումրու սառցակոմբինատ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը, վերջինիս 15.08.2002 թ. որոշմամբ ճանաչվել է անվճարունակ եւ 2003 թ. մարտի 13-ին ընկերության ամբողջ գույքը աճուրդով վաճառվել է «Կեչոր» ՍՊԸ-ին»:

«Կեչոր» ՍՊԸ-ն Գյումրիից ընտրված պատգամավոր Մարտին Սուքիասյանի սեփականությունն է: Վերջինս մոտ 150 հազար դոլարով գնել է 35 հազար մարդկանց հանգանակությամբ կառուցված եւ ավելի քան 5 մլն դոլար արժողությամբ մթերային սառնարանը, որը ՀԲԸՄիության պատվերով եւ ՄԱԿ-ի UNIDO կազմակերպության վերահսկողությամբ կառուցել էր դանիական մի ընկերություն: 1989 թ.-ին, երբ ՀԲԸՄիության նախկին նախագահ տիկին Լուիզ Մանուկյան-Սիմոնը Կիպրոսում տեղի ունեցած խորհրդաժողովում հայտարարում էր սառնարանի կառուցման ծրագրի մասին եւ դրա վերաբերյալ մանրամասն բացատրություններ էր տալիս UNIDO-ի ներկայացուցիչ տիկին Ալուկ Ճգնավորյանը, ոգեւորության հսկա ալիք էր բարձրանում ոչ միայն ՀԲԸՄիության անդամների, այլեւ ողջ սփյուռքահայության շրջանակներում: Նեղ պահին աղետյալ գյումրեցիներին, Հայաստանին օգնության հասնելու ձգտումը խիստ մեծ էր: Եվ անշուշտ դա էր պատճառը, որ սառնարանի կառուցման համար անհրաժեշտ գումարն այդքան շուտ հանգանակվեց: Սփյուռքահայերը, հատկապես ամերիկահայերը մտածում էին, որ ծրագիրը՝ պահեստարան-սառնարանի կառուցումը, ամենագործնական միջոցն էր ժողովրդին անխափան սնունդ մատակարարելու: Սակայն, ինչպես ասվեց վերեւում, ոչ ոք չէր կարող նախատեսել, որ էներգետիկ ճգնաժամի պատճառով կառույցը չէր աշխատելու, որ շրջափակման պատճառով այնտեղ պահեստելու ոչ մի սնունդ էլ չի լինելու:

Սակայն այժմ, ավելի ճշգրիտ՝ 2003 թ.-ին, երբ վաղուց հետեւում էր մնացել էներգետիկ ճգնաժամը, երբ ծրագրեր կան վերաբացելու Թուրքիայի փակված սահմանադռները, որի դեպքում այդ եւ նման սառնարանների գոյությունը խիստ կարեւորվելու է, տարօրինակ է նման օբյեկտի սեփականաշնորհումը նման պայմաններով եւ այդ գնով:

Եվ ընդհանրապես տարօրինակ շատ բաներ կան սեփականաշնորհման այս պատմության մեջ: Նախ՝ ինչո՞ւ է «Գյումրու սառցակոմբինատ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը ընդգրկվել 1998-2000 թթ. սեփականաշնորհման ծրագրում, ինչպես հավաստում է նախարար Կ. Ճեշմարիտյանը նամակում: Այդ մասին նախօրոք պաշտոնական կարգով ծանուցվե՞լ է ՀԲԸՄիության ղեկավարությանը, չէ՞ որ վերջինս այն նվիրել է ՀՀ կառավարությանը եւ, հետեւաբար, իրավաբանական նոր սեփականատերը, այսինքն ՀՀ կառավարությունը, բարոյական պարտավորության տակ էր գտնվում նվիրատուին տեղեկացնելու նախօրոք, հատկապես գիտենալով, որ վերջինս էլ իր հերթին բարոյական պարտականություն ունի 35000 նվիրատուներին բացատրելու այն:

Երկրորդ՝ ի՞նչ է նշանակում «սակայն գործընթաց չի սկսվել»: Ո՞ւմ էր սպասում ՀՀ կառավարությունը: Թե՞ սպասում էր մինչեւ այն պահը, երբ սեփականաշնորհման գործընթացը կվերածվի աճուրդային գործընթացի, «սառցակոմբինատի» պետության ունեցած պարտքերի պատրվակով:

Երրորդ՝ ո՞վ է մեղավոր, եթե ոչ նույնինքն ՀՀ առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարությունը, որ «սառցակոմբինատը» անվճարունակ է ճանաչվել տնտեսական դատարանի որոշմամբ, երբ պարտապանն ու պարտատերը նույն կառավարությունն է: Վերջինս ինչո՞ւ չի կատարել իր հարկային պարտավորությունները, երբ սառցակոմբինատը պետական կարեւոր ակտիվներից է համարվում: Հարց է առաջանում՝ արդյոք արհեստական անվճարունակություն չի՞ ստեղծվել, որպեսզի հետագայում սառցակոմբինատը աճուրդով էժան վաճառվի:

Կասկածահարույց է նաեւ 2003 թ. մարտի 13-ին կազմակերպված աճուրդը, ավելի ճիշտ՝ դրա կազմակերպումը: Կարծես շարքային ինչ-որ խանութ կամ գարաժ լինի աճուրդի հանված, որի մասին որեւէ թերթի ինչ-որ էջում թաքցրած ծանուցում է տպագրվել հավանաբար:

Մենք չգիտենք, կառավարության համապատասխան մարմինն այդ աճուրդը կազմակերպելուց առաջ պաշտոնական ձեւով տեղեկացրե՞լ է նվիրատու կազմակերպությանը՝ ՀԲԸՄիությանը: Վերջինիս Երեւանի ներկայացուցչական գրասենյակը համառորեն մերժեց մեզ որեւէ տեղեկություն տալ այդ աճուրդի եւ առնչակից հարցերի մասին, կարծես հարցը միայն միության ու կառավարության է վերաբերում եւ ոչ թե, առնվազն, հազարավոր նվիրատուներին, որոնցից շատերը, հատկապես Չիկագոյից եւ Լոս Անջելեսից, անդադար դիմում են մեր խմբագրությանն իրենց նվիրատվության ճակատագրով զբաղվելու:

Այս բոլորից դուրս եւ վեր կա բարոյական հարց: Փաստորեն, կառավարության մեղքով ու մեղսակցությամբ, 35 հազար սփյուռքահայ նվիրատուներ բարեգործական գումարներ են հանգանակել «Կեչոր» ՍՊԸ-ին ու նրա տիրոջը հարստացնելու համար: Սա անբարոյական վերաբերմունք է մի իշխանության կողմից, որն անընդհատ օգնություն եւ գումարներ է խնդրում սփյուռքահայությունից: Միաժամանակ, այդպիսի վերաբերմունքով կառավարությունը կասկածի տակ է դնում 98 տարվա մեր ամենամեծ եւ տարածուն բարեգործական կազմակերպության՝ Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության հեղինակությունն իր նվիրատուների առաջ: Եվ սա միակ դեպքը չէ: Խորհրդային շրջանում եւ այնուհետեւ Հայաստանի կառավարությանը նվիրաբերած բազմաթիվ կառույցներ եւ ձեռնարկություններ, ինչպիսին էր, օրինակ, արտասահմանի այնթապցիների նվիրած ժանյակի գործարանը, կասկածելի պայմաններում կամ անփութորեն տրվել են այս կամ այն պատգամավորի կամ «թաղի» տղայի: Այս բոլորից հետո ինչո՞ւ են ոմանք զարմանում, որ սփյուռքահայության օգնությունը Հայաստանին հետզհետե նվազում է:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ, ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

Հայոց ցեղասպանության հարցում թուրքական ժխտողականությունը զարմանալի չէ: Ավելին, Ցեղասպանության միջազգային ճանաչման ամեն մի նախաձեռնություն Անկարայում դիտարկվում է որպես դավադրություն ընդդեմ Թուրքիայի: ժխտողականության եւ դավադրության տարազան հիմք էր տալիս ենթադրելու, յաստանի կենտրոնները միավորելու առաջադրանքը, իսկ Համաշխարհային հայկական կոնգրեսը այդ ուղղությամբ արդեն նախաձեռնություն է ցուցաբերել: Այլ կերպ Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման հետ լուրջ հիմքերի վրա է դրվում նաեւ ցեղասպանության հարցի հետագա ուսումնասիրությունն ու հարցին ընդհանուր րաբերությունների եւ քաղաքագիտության ինստիտուտի համատեղ ջանքերով»: Թեեւ թերթում խորհրդաժողովի մասնագետները շրջանցվում են ու չեն նշվում դրա հայաստանյան եւ սփյուռքի մասնակիցների անունները, բայց եւ այնպես շեշտվում է Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի նախագահ Արա Աբրահամյանի, ինչ-

Թուրքերին մտահոգում է Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի նախաձեռնությունը

որ մայիսի 6-7-ը Երեւանում «Ցեղասպանության գործոնը հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման գործում» թեմայով հրավիրված խորհրդաժողովը բուռն հակազդեցություն առաջ կբերի Թուրքիայում:

Հատկապես այն դեպքում, երբ խորհրդաժողովն ավարտվում էր «երկօրյա քննարկումների արդյունքում տարբեր երկրների մասնագետներից ստեղծված հանձնախումբը պարբերաբար կհրավիրի նիստեր եւ աշխատանքներ կծավալի թուրքական իշխանությունների իրականացրած Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման հետագա գործընթացին նպաստելու, Մեծ եղեռնի հետեւանքները վերացնելու, խնդրի վերաբերյալ աշխատանքները համադրելու» հայտարարությամբ:

Այս հայտարարությունը Հայոց ցեղասպանության նկատմամբ համահայկական հայեցակարգի մշակման առաջադրանք է: Դրանից բխում է ցեղասպանության հարցով զբաղվող սփյուռքի եւ Համոտեցում մշակելու եւ ուսումնասիրությունները համակարգելու խնդիրը:

Ըստ երեւույթին թուրքական լրատվամիջոցները, ինչպես նաեւ ռազմավարական կենտրոնները դեռեւս պատրաստ չէին հակազդեցությանը, որ դրանցից Թուրքիայի հանրային հեռուստատեսությունը խորհրդաժողովի նախօրյակին, դրա ընթացքին եւ ավարտին հաղորդեց միայն ընդհանուր տեղեկություններ: Ինչ վերաբերում է թուրքական թերթերին, ապա դրանցից «Թյուրքիեն» խորհրդաժողովին անդրադարձավ «Համաշխարհային հայկական կոնգրեսում դրվեց այսպես կոչված ցեղասպանության առնչությամբ Թուրքիայից նյութական եւ հողային փոխհատուցում պահանջելու առաջադրանքը» խորագրով:

Այս խորագրի տակ թերթը ուշադրության է հրավիրում, որ խորհրդաժողովը կազմակերպվել է «Մոսկվայում գործող Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի, ինչպես նաեւ Մոսկվայի միջազգային հապես նաեւ Անդրանիկ Միհրանյանի մասնակցությունը:

Արա Աբրահամյանի պարագայում թուրքական թերթն ուշադրությունը կենտրոնացնում է նրա «Բոլոր երկրների կառավարությունները պետք է հասուն լինեն եւ ճանաչեն Հայոց ցեղասպանությունը: Ցեղասպանության հետ կապված խնդիրները միջազգային իրավունքի հիման վրա լուծելու» խոսքերի վրա: Իսկ Անդրանիկ Միհրանյանի պարագայում ընդգծվում է, որ նա կարեւորեց քննարկվող հարցերի առնչությամբ Հայաստանում գործող քաղաքական բոլոր կուսակցությունների, հայաստանյան կառավարության եւ հայկական սփյուռքի ընդհանուր մոտեցման անհրաժեշտությունը: Ըստ երեւույթին, խորհրդաժողովի պարագայում թուրքերին մտահոգողը ոչ այնքան ցեղասպանության խնդիրների քննարկումն է, որքան դրա կազմակերպումը Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի նախաձեռնությամբ:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Թոնի Բլերը ներողություն է խնդրել բրիտանացի զինվորների արարքների համար

Իրաքի բանտերում պահվող գերիների հանդեպ օկուպացիոն ուժերի զինծառայողների կիրառած ծաղրուծանակը սկանդալի պատճառ է դարձել ոչ միայն ԱՄՆ-ում, այլեւ Մեծ Բրիտանիայում: **«Ազգն»** արդեն գրել է, որ ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշն «ափսոսանք» է հայտնել իրաքցի գերիների ծանակման դեպքերի կապակցությամբ: Պաշտպանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդը եւս շաբաթավերջին ստիպված խոստովանեց, որ ինքը տեղյակ է եղել Իրաքում ամերիկացի զինծառայողների անվայել արարքներին, բայց ժամանակին չի հայտնել Կոնգրեսին:

Այժմ հերթը Մեծ Բրիտանիայինն է: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ Հաղթանակի օրվա (կամ, ինչպես Եվրամիությունում են ասում, Եվրոպայի օրվա) հանդիսությունների առթիվ կիրակի օրը Փարիզ ժամանած Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերը ներողություն է խնդրել իրաքցի գերիների նկատմամբ բրիտանացի զինվորների ծաղրուծանակի դեպքերի համար:

Իսկ երեկ Մեծ Բրիտանիայի պաշտպանության նախարար Ջեֆ Հունը ստիպված հանդես է եկել հատուկ հայտարարությամբ, մինչ երկրի հասարակայնության ճնշման ներքո զեկույց է նախապատրաստում իրաքցի գերիների ծանակման փաստերի առնչությամբ:

Վարչապետ Թոնի Բլերը Փարիզում Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակի հետ հանդիպման ժամանակ բառացիորեն ասել է. «Մենք ներողություն ենք խնդրում բոլոր նրանցից, ում ծանակել են մեր զինվորները: Դա բացարձակապես անընդունելի է»:

Փետրվար ամսից ի վեր Կարմիր խաչի միջազգային կազմակերպությունը խորհրդապահական զեկուցագիր է պատրաստել իրաքյան բանտերում գերիների ծանակման փաստերի վերաբերյալ: Բրիտանացիները լեյբորիստների կառավարությունից պահանջում են հրապարակել այդ զեկուցագիրը:

«Միջազգային ներում» իրավապաշտպանական կազմակերպությունն իր հերթին պնդում է, թե արդեն մեկ տարի առաջ Լոնդոնի իշխանություններին զգուշացրել է Իրաքի բանտերում տեղի ունեցող խժդժությունների մասին:

Մեծ Բրիտանիայի պաշտպանության նախարար Ջեֆ Հունը կիրակի երեկոյան խոստովանել է, որ ինքը «մի քանի ամիս առաջ» տեղեկացել է իրաքցի գերիների ծանակման փաստերին, եւ որ «անցյալ տարվանից» քննություններ են սկսվել նման փաստերի առթիվ:

Ինչ վերաբերում է Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակին, նա Հաղթանակի օրը հասարակայնության հետ կայացած հանդիպման ժամանակ դատապարտել է իրաքցի գերիների նկատմամբ կիրառված բռնարարքները: «Ամեն անգամ, երբ այս կամ այն ձեւով նվաստացնում եք մարդկանց, դուք ագրեսիվության ռեֆլեքսներ եք ստեղծում: Ուրիշին հարգելն աշխարհի զարգացման եւ խաղաղության բանալին է», ընդգծել է Շիրակը:

ԱՀԱԲԵԿՉՈՒԹՅՈՒՆ ԳՐՈԶՆԻՈՒՄ

Մոսկվան փնտրում է Չեչնիայի նախագահի թեկնածու...

Հաղթանակի օրվա առթիվ Գրոզնիի «Դինամո» մարզադաշտում կազմակերպված տոնական միջոցառումները մթագնվեցին արյունալի ահաբեկչությամբ: Առավոտյան ժամը 10:35-ին ուժգին պայթյուն տեղի ունեցավ մարզադաշտի այն ամբիոնի կենտրոնում, որտեղ նստած էին Չեչնիայի նախագահ Ահմադ Քադիրովը,

հանրապետությունում ռուսական զորքերի գլխավոր հրամանատար, գեներալ Վալերի Բարանովը եւ այլ պաշտոնյաներ:

Չեչնիայի տեղեկատվության նախարար Թաուս Ջաբրայիլովը Ֆրանսպրեսի թղթակցին հայտնել է, որ նախագահ Քադիրովը մահացել է ժամը 10:50 րոպեին այն ավտոմեքենայում, որը նրան տանում էր հիվանդանոց: Ջաբրայիլովը նշել է, որ հենց պայթյունի պահին զոհվել է նաեւ Չեչնիայի պետխորհրդի նախագահ, ռուսամետ գործիչ Հուսեյն Իսաեւը:

Ռուսական զորքերի շտաբից ստացված տվյալների համաձայն, գեներալ Բարանովը ենթարկվել է ոտքի անդամահատման: Երեկ նա վերակենդանացման բաժանմունքում էր, գիտակից վիճակում:

Պայթուցիկ սարքը դրված է եղել նոր վերանորոգված մարզադաշտի բետոնե կառույցների մեջ: Պայթյունից հետո սակրավորները հայտնաբերել են եւս մեկ ֆուգաս: Որոշ տվյալների համաձայն, հատուկ ծառայությունների աշխատակիցները վնասազերծել են մեկ ուրիշ պայթուցիկ սարք, որը պայթեցվելու էր հանդիսականների մեջ:

Չեչնիայի ներքին գործերի մարմինների անձնակազմը բերվել է ծառայության խստացված ռեժիմի, փողոցներում ստուգվում են ավտոմեքենաները եւ անձնագրերը: Ինտերֆաքս գործակալության երեկվա տվյալներով, Գրոզնիում ահաբեկչության զոհերի թիվը հասել է 7-ի: Քադիրովից եւ Իսաեւից բացի, մահացել են Ռոյթեր գործակալության թղթակից Ադլան Հասանովը, 8-ամյա մի աղջնակ, Քադիրովի երկու թիկնապահներ եւ մեկ ուրիշ անձնավորություն: Վիրավորների թիվն անցնում է 60-ից: Մինչդեռ Չեչնիայի ՆԳՆ խոսնակ Ռուսլան Ացաեւի հրապարակած տվյալների համաձայն, զոհվել է 32 մարդ, 46-ն էլ վիրավորվել են:

Երեկ տեղի են ունեցել Ահմադ Քադիրովի եւ Հուսեյն Իսաեւի թաղումները: Երկուսն էլ թաղվել են իրենց հայրենի գյուղերում:

ՆԳՆ խոսնակ Ացաեւի խոսքերը վկայակոչելով Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ Չեչնիայում ձերբակալվել են 5 անձինք, որոնք կասկածվում են ահաբեկչությանը մասնակից լինելու մեջ: 52-ամյա Ահմադ Քադիրովն անցյալում քանիցս ենթակա էր դարձել չեչեն անջատականների հարձակումներին: Հոկտեմբերին նա Չեչնիայի նախագահ էր ընտրվել, բայց քվեարկության արդյունքները հետագայում վիճարկել էին նրա ընդդիմախոսները:

1994-96 թթ. ռուս-չեչենական առաջին պատերազմի ժամանակ Քադիրովը կռվել էր անկախականների կողքին, բայց հաջորդ պատերազմի ընթացքում անցել էր ռուսների կողմը եւ մինչեւ կյանքի վերջը հանուն Չեչնիայի խաղաղության պայքարում էր անջատականների դեմ:

Եվրախորհրդի գլխավոր քարտուղարի ներկայացուցիչն արտաքսվում է Վրաստանից

Վրաստանի նախագահ Միխայիլ Սաակաշվիլին հայտարարել է, որ երկրից արտաքսվում է Եվրախորհրդի գլխավոր քարտուղարի հատուկ ներկայացուցիչ Պլամեն Նիկոլովը: Բաթումի համալսարանի ուսանողների եւ դասախոսների առջեւ ելույթ ունենալով՝ նախագահը քննադատել է Եվրախորհրդի ղեկավար Վալտեր Շվիմերի «անհասկանալի դիրքորոշումը» Աջարիայի եւ Վրաստանի կենտրոնական իշխանությունների դիմակայության ժամանակ:

Սաակաշվիլին «անտեղի եւ անհիմն» է անվանել հակամարտության երկու կողմերին մեղավոր ներկայացնելու Շվիմերի փորձերը: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը մեջբերում է Սաակաշվիլու այն խոսքերը, թե Շվիմերն «աչք է փակել Աբաշիձեի ապօրինությունների վրա»: Վրաստանի նախագահը հիշեցրել է, որ երբ փետրվարի 20-ին ԵԽ գլխավոր քարտուղարի ներկայությամբ «Բաթումում դաժանորեն ցրեցին տեղաբնակների խաղաղ ձեռնարկման մասնակիցներին, նա գլխարկը դրեց եւ մեկնեց»:

«Շվիմերի դիրքորոշումը ոչ թե եվրոպացու դիրքորոշում է, այլ բարձր վարձատրվող չինովնիկի կարծիք: Թող Շվիմերը մեզ չսովորեցնի. մենք ինքներս կարող ենք նրան սովորեցնել», եզրակացրել է Վրաստանի նախագահը:

Հուսեյնի կինը 20 փաստաբան է վարձել նրա դատավարության համար

Իրաքի նախկին նախագահ Սադդամ Հուսեյնի կինը՝ Սաջիդան, արաբ եւ օտարերկրացի 20 փաստաբան է վարձել ամուսնուն դատավարությունում պաշտպանելու համար: Հուսեյնը դատվելու է որպես ռազմագերի: Այդ մասին «Աշարք ալ Աուսատ» թերթին հայտնել է դատապաշտպանների խմբի համակարգող, հորդանանցի փաստաբան Մոհսեն Ալ Ռաշդանը:

Դատապաշտպանների թվում է ամերիկացի հայտնի փաստաբան Քերտիս Դաբլերը: ՌԻԱ գործակալությունը հիշեցնում է, որ Հուսեյնի կինը մարտին Սիրիայից Քաթարի մայրաքաղաք էր մեկնել այդ երկրի էմիրի հրավերով: Ներկայումս Սաջիդան կրտսեր դստեր հետ հյուրընկալվում է էմիրի պալատներից մեկում: Ապրիլին Սաջիդան առաջին տեսակցությունն էր ունեցել Քաթարի ամերիկյան ռազմակայանում պահվող ամուսնու հետ:

Սադդամը եւ Սաջիդան ամուսնացած են 1964 թվականից եւ ունեցել են 5 զավակ: Երկու որդիները՝ Ուդեյը եւ Քուսայը, անցյալ տարվա հուլիսին սպանվեցին Մոսուլում ամերիկացիների հարձակման ժամանակ: Դուստրերից երկուսը 9 զավակների հետ ապաստանել են Հորդանանում, իսկ կրտսեր դուստրը մոր հետ բնակվում է Սիրիայում:

Հուսեյնի երկրորդ կնոջ՝ Սամիրայի 19-ամյա որդին ապրում է Բեյրութում:

Հուսեյնին դատելու են իրաքցիները: Սակայն Իրաքի վարչակազմը չի հրապարակել դատավարության ժամկետները:

Շարոնը պատրաստում է Գազայից հեռանալու նոր ծրագիր

Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնը կառավարության նիստում հայտարարել է, որ ինքը պատրաստում է Գազայի հատվածից իսրայելական զորքերի եւ հրեա վերաբնակիչների դուրսբերման նոր ծրագիր: Շարոնի խոսքերով, ծրագիրը կառավարությանը կներկայացվի առաջիկա երեք շաբաթվա ընթացքում:

Վարչապետը չի հայտնել իր ծրագրի մանրամասնությունները, բայց ասել է, որ նոր առաջարկությունները ձեւակերպելիս ինքը կխորհրդակցի բոլոր նախարարների հետ: BBC-ն հաղորդում է, որ կառավարության կիրակնօրյա նիստում օրակարգի գլխավոր կետը եղել է Գազայից հրեական բնակավայրերի դուրսբերումը:

Կառավարող «Լիկուդ» կուսակցության անդամները մեկ շաբաթ առաջ անցկացված հանրաքվեի ընթացքում դեմ էին արտահայտվել Շարոնի առաջարկած նախնական ծրագրին: Շարոնի զինակիցները պահանջում են, որ նախքան գործողությունների ծրագիր ներկայացնելը նա խորհրդակցի իրենց հետ:

Հանրաքվեից հետո վարչապետ Շարոնի դիրքերը զգալիորեն թուլացել են, չնայած ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի աջակցությանը: Ներկայումս Իսրայելի կառավարությունում շատերը կասկածում են, թե արժե՞ արդյոք առհասարակ զբաղվել Գազայից հեռանալու խնդրով:

ԱԶԳ

Մշակույթ

Մշակույթ, պատգամ, բարբարոսություն

2003 թ. ընթացքում հայաստանյան եւ սփյուռքահայ մամուլը բազմիցս անդրադարձել է Նախիջեւանի հանրապետության տարածքում գտնվող միջնադարյան Հայաստանի Ջուղա քաղաքատեղիի հռչակավոր գերեզմանատան խաչքարերի հիմնահատակ ավերման փաստերին: Մամուլի, ռադիոյի եւ հեռուստատեսության միջոցով 2003 թ. Հայաստանի եւ սփյուռքի հայությանը ուղղված հոդված-կոչով հանդես է եկել նաեւ խորհրդային իշխանության տարիներին բազում արգելքների հաղթահարումներով Նախիջեւանի հայոց պատմաճարտարապետական, մշակութային եւ բազմազան այլ արժեքները հետազոտած, Հայաստանում եւ սփյուռքում այդ բնագավառում ճանաչում ձեռք բերած հայագետ-նախիջեւանագետ Արգամ Այվազյանը: Ս. թ. հունվարի 27-ին Ա. Այվազյանը հանրությանը ներկայացրեց նաեւ Նախիջեւանի հայոց կորուստներին նվիրված «Բանտված հայաշխարհ» տեսաֆիլմաշարի առաջին «Խզված մեղեդի Ջուղա» ֆիլմը: Այս հարցազրույցը եւս նվիրված է Նախիջեւանի իշխանությունների կողմից հայոց հուշարձանների ավերումներին, «Բանտված հայաշխարհ» ֆիլմաշարին եւ առնչվող այլ խնդիրներին:

– Տիար Այվազյան, դուք երկար տարիներ զբաղվում էք Նախիջեւանի խնդրով, նրա պատմությամբ, պատմաճարտարապետական այլեւայլ արժեքների վերհանման հարցերով: Գուցե նախ խոսենք այն մասին՝ ի՞նչ էք հասցրել անել այդ ուղղությամբ:

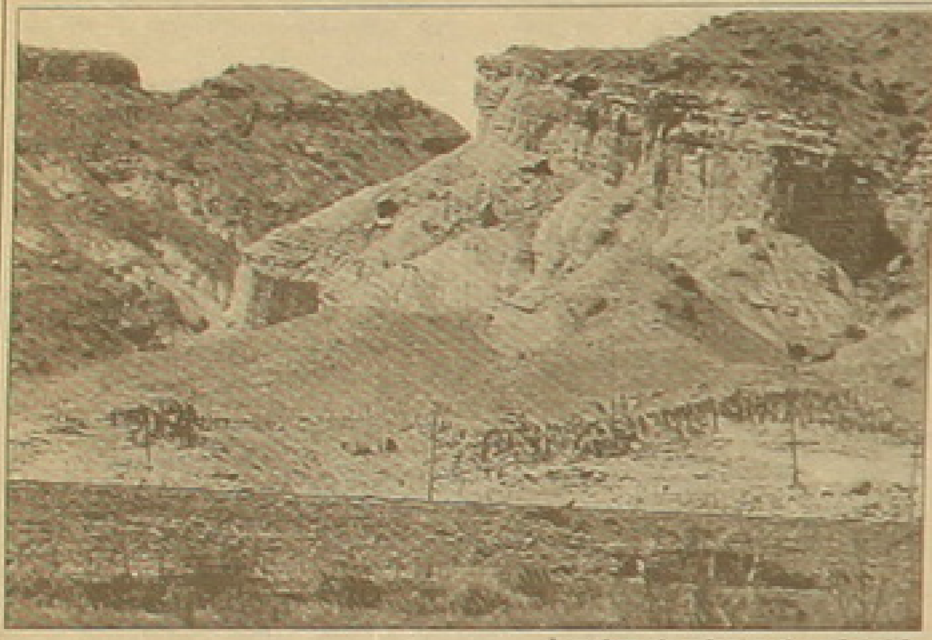
Խաչքարախումբը բլրի լանջերին:

– Պատասխանեմ համառոտ: Նախիջեւանի խնդրով սկսել եմ զբաղվել միջնակարգ դպրոցն ավարտելուց մեկ տարի հետո: Դա 1965 թ. էր: Բազմաթիվ եւ բազմաբովանդակ արհեստական եւ բնական արգելքների հաղթահարմամբ ահա շուրջ 40 տարիների աննահանջ հետազոտությունների շնորհիվ հրատարակել եմ ավելի քան 100 գիտական աշխատանքներ եւ բազմաթիվ գիտահանրամատչելի հոդվածներ: Հրատարակված գիտական աշխատանքներից 13-ը լույս են տեսել առանձին գրքերով: Բացի այդ, Հայաստանի ռադիոյով եւ հանրային հեռուստատեսությամբ կազմակերպել եւ վարել եմ Նախիջեւանի պատմաճարտարապետական հուշարձաններին, գրչօջախներին ու արվեստին նվիրված հաղորդաշարեր, գիտական զեկուցումներով հանդես եկել միջազգային գիտաժողովներում:

– 2003 թ. մամուլով, ռադիոյով եւ հեռուստատեսությամբ մի քանի անգամ հանդես եկաք հոդված-կոչով՝ կարելի է ասել հույժ կարեւոր մի խնդրի վերաբերյալ: Որեւէ արդյունք տվե՞ց այդ կոչը:

– Շատ ճիշտ բնորոշեցիք՝ «հույժ կարեւորը»: Անշուշտ, դա այդպես է: Բայց ի ցավ սրտի պետք է արձանագրեմ, որ շատերը եւ մասնավորապես այսօրվա պաշտոնատար անձինք, պետական ու քաղաքական այրերը դա լրջորեն չեն գիտակցում: Ցավոք, շարունակվում է պետական անտարբերությունն այս եւ նմանատիպ այլ խնդիրների վերաբերյալ: Ինչեւէ, չեմ ուզում այս խնդիրն ավելի մանրամասնել: Վերստին ցավով պետք է նշեմ, որ վերջին 5-6 տարիների ընթացքում Ադրբեջանի ծրագրված ու եղեռնագործ քաղաքականությամբ 2002 թ. նոյեմբերին հիմնահատակ ավերվեց Ջուղա քաղաքատեղիի հռչակավոր գերեզմանատան խաչքարերի անտառը, ուր մինչ այդ պահպանվում էին բազմաթիվ խոյաքանդակներ, շուրջ 4 հազարի հասնող գեղաքանդակ խաչքարեր, որոնցից 3000-ը կանգուն վիճակում էին:

Նախիջեւանի տարածքում Ջուղայի գերեզմանատան ավերումից բացի վերջին 4-5 տարիներին պայթեցվել ու ավերակների են վերածվել նաեւ 7-17-րդ դարերի Ջուղայի Ամենափրկիչ վանքը, Պոմբլոզի կամ Տավարածի եկեղեցին, Աստապատի Ս. Ստեփանոս կամ Կարմիր վանքը, Ագուլիսի Ս. Շմավոն, Ս. Հովհաննես, Կուքիի Ս. Նշան եւ բազմաթիվ այլ եկեղեցիներ ու վանքեր: Հիմնահատակ հողին են հավասարեցվել նաեւ Ագուլիսի, Աբրակունիսի, Ճահուկի, Օծոփի եւ բազմաթիվ այլ բնակավայրերի գերեզմանատները, մեծ ու փոքր հայկական հուշարձանները, որոնց թիվն անցնում էր մի քանի հազարից: Թշնամաբար տրամադրված ճարտարագործները օգտվելով ղարաբաղյան խնդրի շուրջ առաջացած քաղաքական իրավիճակից, ինչպես եւ միջազգային հանրության ու կազմակերպությունների անճարակությունից, բարբարոսաբար ձեռնամուխ են եղել մշակութային եղեռնագործության: Վերստին զանգվածաբար կորստյան է մատնվում հայ ժողովրդի պատմության ու մշակույթի, ինքնության ու հանճարի նախիջեւանյան ժառանգությունը: Կորուստն անդառնալի է ու սարսռազդու... Եղծված ու պայթեցված, ավերակված նախիջեւանյան բազմահազար հուշարձանների այս ու այն կողմ ցրված, հողածածկ արված բեկորներն ու ավերակները՝ պատանդված ու բզկտված, աղերսագին սպասում են մեզանից յուրաքանչյուրի օգնությանը:

Ինչպես 2003 թ., այնպես էլ հիմա վերստին կոչ եմ անում ողջ հայությանը թե՛ Հայաստանում եւ թե՛ սփյուռքում բողոքի ու պահանջի արշավ ծավալել հայոց մշակութային ու պատմական արժեք-վկայախոսների այս աննախադեպ եղեռնագործության կապակցությամբ: Մեզանից ոչ մեկը, ոչ մի հայկական կազմակերպություն, ուր էլ որ գտնվի, այս խնդրում ոչ մի բարոյական իրավունք չունի անտարբերություն ցուցաբերելու: Հակառակ դեպքում ժամանակակիցներիս եւ մերօրյա իշխանությունների ճակատին հավերժ խարանվելու է մեր ապագա սերունդների դատապարտող պատմական մեղադրանքը:

– Անցյալ տարի մեր հանրապետության պետական մարմինները մի քանի անգամ Ջուղայի գերեզմանատան ավերման խնդիրը բարձրացրին միջազգային կազմակերպությունների առջեւ: Հետաքրքրական է իմանալ, թե ի՞նչ արդյունքի հասան:

– Եթե կարճ պատասխանեմ՝ ոչ մի: Այդ հարցն ավելի լավ կլիներ տալ հենց այդ պետական մարմիններին: Համենայն դեպս, կարող եմ հիշեցնել, որ այս խնդրի վերաբերյալ մեր արտաքին գործոց նախարար Վ. Օսկանյանը մի քանի անգամ խոսել է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի եւ այլ կազմակերպությունների ամբիոններից: Ազգային ժողովի նախորդ գումարման պատգամավորներից Ա. Գալոյանը խնդիրը բարձրացրեց նաեւ Եվրամիության առջեւ: Սակայն ինչպես տեսնում եք, ոչինչ չարվեց: Քանզի անհետեւողական ենք: Զորօրինակ այն փաստը, որ Ա. Գալոյանն ազգային ժողովի նոր ընտրություններում պատգամավոր չընտրվեց, իսկ Եվրամիության հետ աշխատող մեր նոր հանձնաժողովն էլ իրենց նախորդի բարձրացրած հարցին չի էլ անդրադառնում: Արտաքին գործոց նախարարից բացի հենց նույն, ինչպես նաեւ պետական այլ նախարարությունները կարծես թե այս խնդրի մասին այլեւս չեն էլ մտածում: Այսպիսի անտարբերության ու անհետեւողականության պատճառով էր, որ 1999 թ. վերջերին ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի ստեղծած առաջին հատուկ հանձնաժողովը, որը 2000 թ. հունիսին պետք է մեկներ Նախիջեւան (նաեւ Հայաստան), այդպես էլ իր առաքելությունը չիրականացրեց: Այդ ժամանակ՝ 1998 թ., ավերվել էր Ջուղայի գերեզմանատան 10-15 տոկոսը միայն: Եթե հեռատես եւ քաղաքական տեսակետից տիրապետեինք իրավիճակին, ապա ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի հանձնաժողովի տեղում լինելուց հետո գուցեեւ Ջուղայի գերեզմանատունը վերջնականապես այսօր կործանված չլիներ: Այնպես որ կարելի է նշել, որ մեր հանրապետության արտաքին քաղաքականությունում հայոց նյութական մշակույթի արժեքների պահպանության խնդիրները, որը, անշուշտ, դժվարին հարցերից մեկն է, բավարար համարել չի կարելի:

– Մենք չենք կարող չխոսել Ձեր «Բանտված հայաշխարհ» ֆիլմաշարի մասին. չէ՞ որ հենց վերջերս հանրությանը ներկայացվեց այդ շարքի առաջին ֆիլմը:

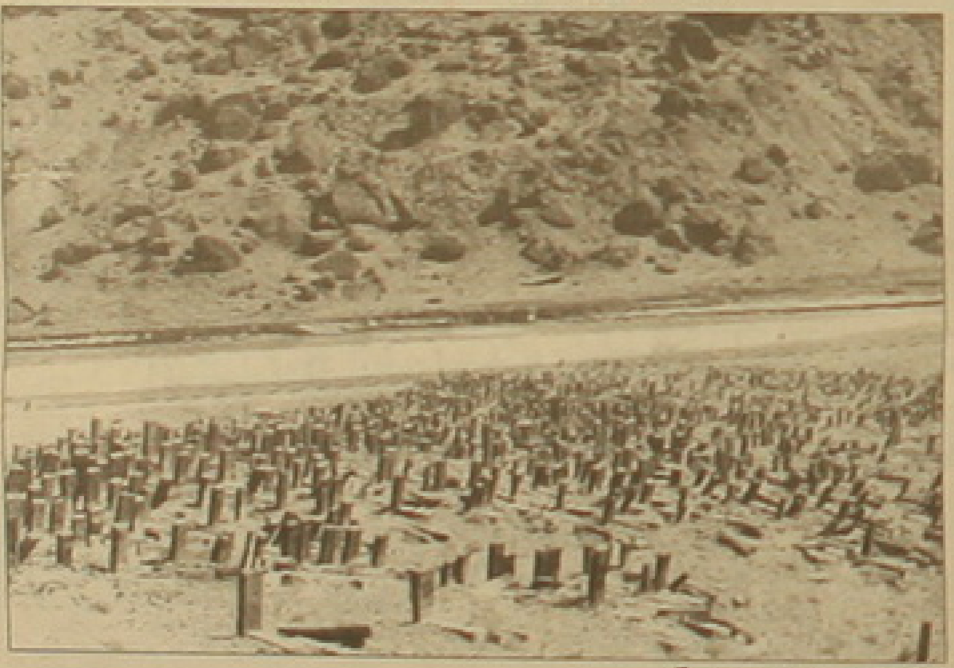
Հազարավոր խաչքարեր:

– «Բանտված հայաշխարհ» Նախիջեւանի պատմաճարտարապետական, մշակութային եւ նյութական մշակույթի այլ արժեքներին նվիրված փաստավավերագրական, գիտահրապարակախոսական տեսաֆիլմաշար է: Ֆիլմաշարի սցենարը, բեմադրումը, նկարահանումները եւ երաժշտական ձեւավորումները ես եմ կատարում: Այն բաղկացած է լինելու 6-7 ֆիլմերից եւ ընդգրկելու է Նախիջեւանի գավառների տարածքում մինչեւ 2002 թ. պահպանված հայոց բազմահազար հուշարձանները՝ սկսած Քրիստոսից առաջ 3-րդ հազարամյակից մինչեւ 1900-ական թվականները: Ֆիլմաշարի «բանտված» բառը ներառում է խորհրդանշական այն միտքը, որ 1921 թ. ռուս-թուրքական պայմանագրի դավադրով հայկական այդ դարավոր տարածքները բանտվեցին-կցվեցին Ադրբեջանին: Բացի այդ, ադրբեջանական հեռահար քաղաքականությամբ, Նախիջեւանյան հայոց գավառները խորհրդային տարիներին վերստին բանտվեցին խստացված ռեժիմով եւ ամեն ինչ նպատակադրեցին այն հայաթափելու: Այդ նպատակին էր ծառայում նաեւ այն, որ Նախիջեւանի ողջ տարածքը հայտարարվեց-համարվեց սահմանային գոտի, որտեղ ելք ու մուտք գործելը, տեղի բնակիչներից բացի, կատարվում էր հատուկ անցագրերի միջոցով: Ինքնին հասկանալի, հիշենք նաեւ այն փաստը, որ այդ անցագրերը նախ հայերին տրվում էին դժվարություններով եւ բացի այդ կային խստացված կանոններ, որոնց որեւէ կետի խախտման դեպքում, անձը զրկվում էր հաջորդ անգամ թույլտվություն-անցագիր ստանալու իրավունքից: Այնպես որ Նախիջեւանի որեւէ բնակավայր այցելելու թույլտվություն (3-15-օրյա) ստացած անձը իրավունք չուներ առանց լրացուցիչ թույլտվության այցելելու իրենց գյուղի հարեւանությամբ գտնվող մեկ այլ բնակավայր:

«Բանտված» բառի հաջորդ խորհրդանիշը միտքն ու ասելիքն էլ այն է, որ ինչպես ամեն մի ազատազրկում (բանտվածություն), այնպես էլ այս բանտվածությունն ունի իր ազատության իրավունքն ու ժամկետը: Ես հավատացած եմ, որ կգա օրը, եւ հայկական այդ դարավոր ու հնամենի տարածքն էլ կազատագրվի:

Ֆիլմաշարի առաջին՝ «Խզված մեղեդի՝ Ջուղան», նվիրված է Ջուղա քաղաքի պատմությանը եւ նրա խաչքարային արվեստի հրաշքին, ինչպես եւ 1998-2002 թթ. նրա հիմնահատակ ավերման փաստերին: Ֆիլմի հրապարակային ցուցադրություն-շնորհանդեսը կայացավ հունվարի 27-ին Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի մեծ դահլիճում, որի դիտմանը մասնակցում էր ավելի քան 1200 հանդիսատես: Դատելով մամուլի, հեռուստաընկերությունների, ռադիոյի բազմաթիվ հոդվածներից ու հաղորդումներից, այն ջերմությամբ է ընդունվել: Ֆիլմը երկմասանոց է եւ ունի 1 ժամ 40 րոպե տեւողություն, որը մի բողոքի ճիչ է, կոչ՝ ուղղված բոլորին: Սա ֆիլմի առաջին եւ մնայուն տարբերակն է: Այն կունենա նաեւ ավելի սեղմ՝ 1 ժամանոց, հայերեն, անգլերեն եւ հավանաբար այլ լեզուներով տարբերակներ եւս:

Ուզում եմ վերստին շեշտել ու կրկնել հայ ժողովրդի ազգային ու պատմական արժեքները գնահատող ու կարեւորող ամեն մի հայորդուն ուղղված իմ կոչը. ականջալուր եղեք եղեռնված նախիջեւանյան մասունքների պատանդված-բանտված աղերսին, Ձեր բողոքի ձայնը բարձրացրեք կտրականապես ու հետեւողականորեն, Ձեր դրամական միջոցներից մասնահանումներ կատարեք նախիջեւանյան բազմահազար մասունքները հայագիտությանը ի սպաս դնելու գործին: Երախտագիտությամբ եւ հավուր պատշաճի արձանագրմամբ կընդունեմ այն անձանց ու հիմնադրամների, կազմակերպությունների դրամական փոխանցումները, ովքեր հարկ կհամարեն վերոնշյալ աշխատանքների համար որպես մեկենասներ ու աջակիցներ դրամական մասնահանումներ կատարել: Փոխանցումները կարելի է կատարել՝

«ԱՐԴՇԻՆԻՆՎԵՍՏԲԱՆԿ»,
Ա. Այվազյան
ա) դրամով՝ 247010011606.0200
բ) ԱՄՆ դոլարով՝ 247010011606.0100

Ցանկալի է այս հարցազրույցը արտատպված տեսնել նաեւ սփյուռքահայ թերթերում:

Հարցազրույցը վարեց
ԼԵՒՈՆ ԲԱԲՈՒԽԵԱՆԸ

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Հայոց ցեղասպանության պաշտոնական ճանաչման տարեգրությունը

«Հայոց ցեղասպանությունը եւ միջազգային հանրությունը» մատենաշարով լույս է տեսել պատմագիտության դոկտոր Լավրենտի Բարսեղյանի նոր գիրքը՝ «Տարեգրություն Հայոց ցեղասպանության պաշտոնական դատապարտման եւ ճանաչման» վերտառությամբ: Այն տպագրվել է ՀՀ ԳԱԱ ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտի գիտական խորհրդի որոշմամբ: Նախաբանում ընդգծվում է, որ ցեղասպանության ճանաչումն ինքնին ցեղասպանության դեմ պայքարի մի հիմնավոր միջոց է:

Սույն ժողովածուն ներկայացնում է շուրջ 90 տարիների ընթացքում համաշխարհային մասշտաբով Հայոց ցեղասպանության պաշտոնական դատապարտման եւ ճանաչման տարեգրությունը: Այն հնարավորություն է տալիս ընթերցողին տեղեկանալու այն պայքարի ու մաքառումների մասին, որ հայ ժողովուրդն ու համաշխարհային առաջադեմ հասարակայնությունը տարել են տասնամյակներ շարունակ՝ ընդդեմ պատմական հիշողության մոռացման:

Ժողովածուն սկսվում է 1914-15 թթ. դեպքերի ժամանակագրությամբ եւ ավարտվում Շվեյցարիայի Ազգային խորհրդի՝ 2003 թ. դեկտեմբերի 15-ին Հայոց ցեղասպանության ճանաչման վերաբերյալ ընդունած բանաձեւով:

ԱՐՄԵՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

Միշտ երիտասարդ

Մայիսի 7-ին Կոմիտասի անվան Երեւանի պետական կոնսերվատորիայում տեղի ունեցավ համերգ-հանդիպում՝ նվիրված գուսան Համազասպի ծննդյան 80-ամյակին:

Համազասպ Խաչատուրի Գեւորգյանը ծնվել է Աշտարակի շրջանի Կոշ գյուղում եւ սկսել է երգել 6 տարեկանից: Սակայն ստեղծագործել է 20 տարեկանից՝ գրելով երգերի եւ երաժշտությունը, եւ խոսքերը: Նրա լավագույն երգերից են «Սարի լալան», «Կանգ առ, արեւ»-ը, որոնք ճանաչում բերեցին հեղինակին: Հրատարակել է 6 գիրք, պատրաստվում է հրատարակել եւս մեկը, որտեղ զետեղվելու են բազմաթիվ ստեղծագործություններ սիրո, քաղաքական թեմաներով: Նա արվեստի գործիչ լինելուց բացի, ժողովրդային մարդ է, «Զորավար Անդրանիկ» հայոց համազգային միության պատվավոր անդամ: Իսկ վերջերս նրան շնորհեցին Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի պատվավոր քաղաքացու կոչում:

Գուսանն իր ողջ կյանքը նվիրել է արվեստին, գրել է շուրջ 1500 երգ, որոնցից 40-ը պահվում են Արամ Մերանգուլյանի անվան ծայնադարանում, լավագույն երգիչների կատարմամբ:

Համերգ-հանդիպմանը ներկա էին հոբելյարի վաղեմի ընկերները, աշակերտները, մի խոսքով մարդիկ, ովքեր գնահատում եւ սիրում են գուսանի արվեստը:

ԱՆՆԱ ԳԶՐՅԱՆ
ԱՆՈՒՇԻԿ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Մարզական

«Փյունիկը» եռակի գավաթակիր

Հիանալի նվեր Միխայ Ստոյկիցայի հիսնամյա հոբելյանին

Սովորաբար գավաթային հանդիպումներն աչքի չեն ընկնում դիտարժանությամբ, քանի որ նման մրցախաղերում առաջին պլան է մղվում արդյունքը: Իսկ գավաթի եզրափակիչ խաղում առավել եւս բարձր է հաղթանակի արժեքը: Բացառություն չկազմեց նաեւ «Փյունիկի» եւ «Բանանցի» վճռորոշ հանդիպումը: Մրցակիցները 12 տարի անց կրկին հանդիպել էին եզրափակիչում: Երկու թիմերն էլ շատ զգույշ սկսեցին հանդիպումը՝ կարծես ցանկանալով մեկ անգամ եւս ստուգել միմյանց հնարավորությունները: Խաղի տեմպն էլ առանձնապես բարձր չէր: Նման սցենարով ընթացած առաջին խաղակեսում մրցակիցներին չհաջողվեց գոլային մի շարք պահեր ստեղծել: Այնուամենայնիվ, 27-րդ րոպեին «Փյունիկը» կարող էր բացել հաշիվը: Կտրուկ հակագրոհի արդյունքում փյունիկցիները եռաքայլ կոմբինացիա ձեռնարկեցին, որին մասնակցեցին Գալուստ Պետրոսյանը, Ռաֆայել Նազարյանն ու Կարեն Ալեքսանյանը, սակայն վերջինս մոտ տարածությունից վրիպեց: 6 րոպե անց դարպասը գրավելու եւս մեկ պահ կորցրեց «Փյունիկը»: Այս անգամ Ալեքսանյանը Գանիեւի դեմ-դիմաց դուրս բերեց Սամադու Դիավարային, սակայն դարպասապահը փրկեց դրությունը: Քիչ անց «Բանանցի» հակագրոհն ավարտվեց Իսկոյանցի վտանգավոր հարվածով: Ընդհանուր առմամբ առաջին խաղակեսն անցավ անհետաքրքրական պայքարում, «Փյունիկի» տարածքային որոշ առավելությամբ:

Ընդմիջումից հետո երկու թիմերի մարզիչներն էլ փոխարինումների միջոցով փորձեցին սրություն հաղորդել գրոհներին: Դա որոշ չափով նրանց հաջողվեց: Խաղի տեմպն էլ զգալիորեն բարձրացավ: Բայց դարձյալ սակավաթիվ էին գոլային պահերը: Երկու թիմերն էլ մեծ ուժերով էին պաշտպանվում եւ չափազանց դժվար էր ճեղքել պաշտպանությունը: Հիշարժան էր երկու պահ: Նախ Ռաֆայել Նազարյանի անհատական անցումից ու հարվածից հետո Գանիեւը գնդակը հանեց անկյունային, ապա «Բանանցի» դարպասապահը հետ մղեց Դիավարայի վտանգավոր հարվածը: Այդպես էլ հիմնական ժամանակում գոլ չգրանցվեց: Դարպասներն անառիկ մնացին նաեւ լրացուցիչ ժամանակում: Գավաթակիրը պետք է որոշվեր 11 մ հարվածաշարի միջոցով, որն իսկական փորձություն էր ֆուտբոլիստների համար: Առաջինը տեղի տվեցին Նդումբուկի նյարդերը. Գանիեւը հետ մղեց նրա հարվածը: «Բանանցը» ռեալ հնարավորություն ստացավ հաղթելու, սակայն Արարատ Հարությունյանը չկարողացավ հաղթող դուրս գալ Բետեի հետ մենամարտում: 11 մ-ի առաջին սերիան ավարտվեց ոչ-ոքի (4-4): Այժմ յուրաքանչյուր վրիպում կարող էր ճակատագրական լինել: Կրկին առաջինը վրիպեցին փյունիկցիները. Լոմբեի հարվածը բարձր ստացվեց: Կարեն Սիմոնյանը կարող էր հաղթական վերջակետ դնել, սակայն նա էլ բարձր հարվածեց: Իսկ ահա, Աղվան Մկրտչյանի հարվածը փաստորեն վճռորոշ եղավ, քանի որ նրան հաջորդած Արարատ Առաքելյանի հարվածը հետ մղեց Բետեն: Այսպիսով, մեկամյա ընդմիջումից հետո «Փյունիկը» կրկին դարձավ գավաթակիր՝ մրցանակին արժանանալով 3-րդ անգամ:

Խաղից հետո կայացած մամուլի ասուլիսում մարզիչները հետեւյալ կերպ գնահատեցին գավաթի եզրափակիչ մրցախաղը:

Միխայ Ստոյկիցա («Փյունիկ»)- Թեեւ «Փյունիկը» գոլ խփելու ավելի շատ հնարավորություն ուներ, բայց ընդհանուր առմամբ հավասար խաղ էր: «Բանանցը» զգալիորեն բարելավել է իր խաղամակարդակը: Գիտեմ, թե Զանազանյանն այս պահին ինչպիսի՞ ապրումների մեջ է: Ինքս ժամանակին դա զգացել եմ: Շնորհակալ եմ տղաներից, որոնք իմ 50-ամյակի օրը հաճելի նվեր մատուցեցին:

Հովհաննես Զանազանյան («Բանանց»)- Շնորհավորում եմ գործընկերոջս ծննդյան օրը եւ թիմի հաղթանակը: Գավաթի եզրափակիչ խաղերում սովորաբար լարված պայքար է ընթանում, մեծ դեր է խաղում հոգեբանական գործոնը: Իրոք որ դրամատիկ հանդիպում էր: Գավաթի բախտը փաստորեն վճռվեց 11 մ հարվածաշարով, ինչն ավելի շատ վիճակախաղի է նման: «Փյունիկը» բավական փորձառու կոլեկտիվ է, մինչդեռ մեր թիմը կազմավորման փուլում է: Ընդհանուր առմամբ գոհ եմ երկու թիմերի ցուցադրած խաղից:

«Փյունիկ»-«Բանանց»՝ 0-0, 6-5՝ 11 մ

9 մայիսի, «Հանրապետական» մարզադաշտ:

Մրցավար՝ Կարեն Նալբանդյան:

«Փյունիկ»- Ապուլա Բետե, Արթուր Մկրտչյան (Ժորա Հովհաննիսյան, 119), Ալեքսանդր Թադեւոսյան, Ռաֆայել Նազարյան, Մարիան Զեչիու, Նդումբուկ Բալեպ Բա, Հովհաննես Անտոնյան (Կառլ Լոմբե, 53), Կարեն Ալեքսանյան (Էդգար Մանուչարյան, 65), Գալուստ Պետրոսյան (Աղվան Մկրտչյան, 103), Սամադու Դիավարա, Լեւոն Փաչաջյան:

«Բանանց»- Թեմուր Գանիեւ, Աշոտ Գրիգորյան, Հովհաննես Դեմիրճյան, Կարեն Սիմոնյան, Արարատ Առաքելյան, Արտյոմ Պոդգայնի, Արտյոմ Եվլանով (Արտակ Օսեյան, 77), Արշակ Ամիրյան (Արարատ Հարությունյան, 67), Դմիտրի Կոնդրաշենկո (Ռոմեո Ջենեբյան, 61), Արամ Սարգսյան (Սամվել Մելքոնյան, 63), Ալբերտ Իսկոյանց:

11 մ հարվածներն իրացրին Մանուչարյանը, Գրիգորյանը, Զեչիուն, Ջենեբյանը, Իսկոյանցը, Հովհաննիսյանը, Փաչաջյանը, Դեմիրճյանը, Թադեւոսյանը, Պոդգայնին, Աղվան Մկրտչյանը:

11 մ հարվածները չիրացրին Նդումբուկը, Հարությունյանը, Լոմբեն, Սիմոնյանը, Առաքելյանը:

Զգուշացվեցին Դեմիրճյանը (41), Եվլանովը (56), Զեչիուն (97), Գանիեւը (116), Աղվան Մկրտչյանը (120):

Նալբանդյանը զիջեց եզրափակիչում

Հռոմում անցկացված թենիսի մրցաշարում հաջող մրցելույթներ ունեցավ արգենտինահայ Դավիթ Նալբանդյանը: 2 մլն 425 հազար եվրո ընդհանուր մրցանակային հիմնադրամով մրցաշարում հաջորդաբար հաղթելով իր բոլոր մրցակիցներին, Դավիթը մտավ եզրափակիչ: Կիսաեզրափակիչում Նալբանդյանը պարտության էր մատնել իսպանացի Ալբերտո Կոստային (6-7, 6-1, 6-4): Եզրափակիչում Դավիթի մրցակիցը իսպանացի մեկ այլ թենիսիստ էր Կառլոս Մոյան, որը կիսաեզրափակիչում պարտության էր մատնել Մարիանո Սաբալետային (6-3, 6-4):

Ցավոք, վճռորոշ հանդիպումն անհաջող դասավորվեց Նալբանդյանի համար: Նա չկարողացավ լրջորեն մրցակցել հակառակորդի հետ եւ բոլոր երեք խաղափուլերում էլ զիջեց մրցակցին (3-6, 3-6, 1-6):

«Վերդերի» չեմպիոնական չորրորդ բարձունքը

Բրեմենի «Վերդերը» 4-րդ անգամ նվաճեց Գերմանիայի չեմպիոնի տիտղոսը: Մինչ այդ բրեմենցիներն ուժեղագույնն էին ճանաչվել 1965, 1988 եւ 1993 թթ.: Խորհրդանշական է, որ «Վերդերը» չեմպիոնությունը ձեւակերպեց Մյունխենում, երկրի չեմպիոն «Բավարիայի» հետ մրցավեճում: Առաջնության ավարտից երկու տուր առաջ այդ հանդիպումը վճռորոշ նշանակություն ուներ: «Բավարիայի» հաղթանակի դեպքում չեմպիոնի կոչման համար պայքարը կսրվեր: Մյունխենցիները «Վերդերից» հետ կմնային 3 միավորով: Սակայն հյուրերը գերազանցեցին մրցակցին եւ, 3-1 հաշվով համոզիչ հաղթանակ տոնելով, ժամկետից շուտ հռչակվեցին չեմպիոններ: Գոլերից մեկն իր օգտին գրանցեց առաջնության լավագույն ռմբարկու բրազիլացի Այլտոնը՝ խփելով բունդեսլիգայում իր 27-րդ գնդակը: «Վերդերը» 32 խաղում վաստակել է 74 միավոր: 2-րդ տեղում ընթացող «Բավարիայի» հաշվին գրանցված է 65 միավոր: 3-րդ տեղում «Շտուտգարտն» է՝ 61 միավոր: Վերջինս պարտվեց «Համբուրգին» (1-2):

Ուժեղագույնը «Վալենսիան» է

Իսպանիայում եւս չեմպիոնության համար մղվող պայքարն իր հանգուցալուծումը գտավ: Առաջնության ավարտից երկու տուր առաջ «Վալենսիան» վերջին 3 տարիների ընթացքում 2-րդ անգամ ճանաչվեց ուժեղագույնը: Շնորհիվ Վիսենտեի եւ Բարախայի խփած գոլերի, «Վալենսիան» հյուրընկալվելիս 2-0 հաշվով հաղթեց «Սեւիլիային» եւ այժմ կարող է իր ողջ ուշադրությունը կենտրոնացնել մայիսի 19-ին Գյոթեբորգում կայանալիք ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի եզրափակչի նախապատրաստությանը: «Վալենսիային» հարկ կլինի մրցանակը վիճարկել ֆրանսիական «Մարսելի» հետ:

36 խաղից հետո «Վալենսիան» իր օգտին ունի 77 միավոր: Երկրորդ տեղում ընթացող Մադրիդի «Ռեալը» վաստակել է 70 միավոր: Մադրիդցիները վերջին հանդիպումներում միավորների շատ կորուստ ունեցան, որի արդյունքում զրկվեցին ոսկե մեդալներից: 36-րդ տուրում էլ «Ռեալը» սեփական հարկի տակ 2-3 հաշվով պարտվեց «Մայորկայից»: Այդ անհաջողությունից հետո 2-րդ տեղը գրավելու «Ռեալի» հնարավորություններն էլ ավելի նվազեցին, քանի որ մադրիդցիներին կրնկակոխ հետապնդող «Բարսելոնը» ընդամենը մեկ միավորով է զիջում: Ճիշտ է, «Բարսելոնն» էլ այս տուրում անհաջող հանդես եկավ՝ զիջելով «Սելթային»: Մրցանակային տեղերին հավակնում է նաեւ «Դեպորտիվոն» (65 միավոր), որն էլ իր հերթին պարտություն կրեց «Էսպանյոլից» (0-2):

Եվ այսպես, չնայած մրցաշրջանի ընթացքում Մադրիդի «Ռեալը» չեմպիոնի կոչման գլխավոր հավակնորդն էր, սակայն անհաջող վերջնագիծը զրկեց «արքայական» ակումբին ոսկե մեդալներից: Իր 85-ամյա պատմության ընթացքում «Վալենսիան» 6-րդ անգամ հռչակվեց Իսպանիայի չեմպիոն:

Շումախերը հոբելյանը նշեց հաղթանակով

«Ֆորմուլա-1» դասի աշխարհի վեցակի չեմպիոն Միխայիլ Շումախերը հաղթանակով նշանավորեց իր հոբելյանական՝ 200-րդ Գրան պրին: Կատալոնիայում անցկացված այս մրցաշրջանի թվով 5-րդ Գրան պրին էլ շահեց Շումախերը՝ կրկնելով անգլիացի Նայջել Մենսելի ռեկորդային ցուցանիշը: Վերջինս 1992 թ. մեկնարկից հաղթող էր ճանաչվել 5 անընդմեջ մրցաշարերում: Այս անգամ Շումախերը մրցատարածությունը հաղթահարեց 1 ժամ 27 րոպե 32 վրկ-ում: 2-րդ տեղը զբաղեցրեց բրազիլացի Ռուբենս Բարիկելոն, որը հաղթողից հետ մնաց 13 վրկ-ով: Իսկ լավագույն եռյակը եզրափակեց իտալացի Յարնո Տրուլին:

Անհատական հաշվարկով Շումախերը Բարիկելոյին գերազանցում է 18 միավորով: 3-րդ տեղում ընթացող Բատոնը 24 միավոր ունի եւ Բարիկելոյին զիջում է 8 միավորով: «Կոնստրուկտորների գավաթի» համար պայքարում առջեւից է ընթանում «Ֆերարին» (82 միավոր): 2-րդ տեղում «Ռենոն» է (42), 3-րդ տեղը զբաղեցնում է ԲԱՌ-ը (32):

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

вклад Нарекаци
Мудрость истории
- **1 месяц - 5% годовых**
- от **1000** до **10000 USD** или **EURO**
- досрочное изьятие - в течение **1 часа** и начислением **2% годовых**

вклад Хоренаци
Правота разума
- **3 месяца - 6% годовых**
- от **1000** до **10000 USD** или **EURO**
- досрочное изьятие - начисление **2%** в течение 1 месяца, **3%** - в течение 2 месяца, **4%** - в течение 3 месяца
- при пролонгации - **подарок "ArCa Classic"**

вклад Ширакаци
Сила красоты
- **6 месяцев - 7% годовых**
- от **1000** до **30000 USD** или **EURO**
- досрочное изьятие - **до 30 дней – 2%, после 30 дней - 3% годовых**

вклад Маштоц
Величие любви
- **12 месяцев - 8% годовых**
- от **1000** до **30000 USD** или **EURO**
- **ежемесячная** капитализация или выплата процентов
- досрочное изьятие - **до 30 дней – 2%, после 30 дней - 3% годовых**

ЮНИБАНК РЕАЛЬНЫЕ ИНВЕСТИЦИИ | 53 98 70 www.unibank.am

СТАНДАРТНЫЕ ВКЛАДЫ В ДРАМАХ И ВАЛЮТЕ

Срок вклада	Выплата процентов	AMD До 5 млн.	USD, EURO До 10.000
до востребования		0*	0*
31 – 90 дней	в конце срока	7,5	5,5
	ежемесячно	7	5
91 – 182 дня	в конце срока	8	6,5
	ежемесячно	7,5	6
183 – 364 дня	в конце срока	8,5	7,5
	ежемесячно	8	7
365 дней и более	в конце срока	9	8
	ежемесячно	8,5	7,5

Вклады превышающие 5 млн. AMD или 10 тыс. USD, EURO и/или сроком более 550 дней - по индивидуальным ставкам.
* в отдельных случаях процентная ставка определяется на договорной основе
Минимальная сумма срочных депозитов
- 50.000 AMD
- 100 USD, EURO

АДРЕСА ФИЛИАЛОВ ЗАО "ЮНИБАНК"

Центральный офис
г. Ереван, ул. Амиряна 12
тел: (3741) **539870**
e-mail: unibank@unibank.am

Филиалы в г. Ереване:

Филиал "КЕНТРОН"
ул. Абовяна 26
тел: (3741) **542431**

Филиал "МАЛАТИЯ"
ул. Себастия 141
тел: (3741) **776627**

Филиал "КОМИТАС"
ул. Комитаса 15/2
тел: (3741) **261838**

Филиалы в Армении:

Филиал "ВАНАДЗОР"
г. Ванадзор, ул. Тигран Мец 53
тел: (37451) **40872**

Филиал "ГЮМРИ"
г. Гюмри, ул. Ахтанаки 1
тел: (37441) **33055**

ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

«Ղարաբաղ տելեկոմի» եւ «Դաեւու յունիթելի» համագործակցությունը նյարդայնացնում է Բաքվին

Ադրբեջանի կառավարությունը չի կարողանում կանխել Լեռնային Ղարաբաղի բջջային «Ղարաբաղ տելեկոմ» եւ Ուզբեկստանում գործող «Դաեւու յունիթել» կապի ծառայության համագործակցությունը, հաղորդում է Բաքվի «Ենի մուսավաթ» օրաթերթը մայիսի 9-ի համարում: Հարավկորեական «Դաեւու յունիթելը» եւ լիբանանյան «Ղարաբաղ տելեկոմը» ռոմինգ ծառայություն են հաստատել 2003 թ.-ից, սակայն Ադրբեջանի կառավարությունը միայն վերջերս արձագանքեց դրան, իսկ «էխո» թերթը հաղորդեց, որ Բաքվի իշխանությունները փորձում են դիվանագիտական խողովակներով կանխել համագործակցությունը:

«Ենի մուսավաթը» գրում է, որ Ուզբեկստանում Ադրբեջանի դեսպան Այդին Ազիմբեկովն արդեն հանդիպել է հարավկորեական ընկերության ղեկավարությանը եւ բողոքի նոտա հանձնել ինչպես Հարավային Կորեայի, այնպես էլ Ուզբեկստանի կառավարություններին: Այդուհանդերձ, ջանքերը հաջողությամբ չեն պսակվել: Ուշագրավ է, որ վերջերս Իլհամ Ալիեւը պաշտոնական այցով մեկնել էր Տաշքենդ, եւ լրատվամիջոցները խոսում էին «հաջողակ արդյունքների» մասին: Սա եւս մի ցուցիչ է Ալիեւի՝ որպես նախագահի ազդեցիկ լինելու մասին: Եթե Ալիեւի եւ Ուզբեկստանի իշխանությունների հետ բանակցությունները հաջողակ լինեին, ապա Տաշքենդը ջանքեր կգործադրեր կանխելու հարավկորեական ընկերության եւ Ղարաբաղի «անջատողական» իշխանությունների միջեւ համագործակցությունը, գրում է թերթը:

www.europeanintegration.am

«Հայացք Եվրոպայից»՝ բարմ անդրադարձ եվրոպական ԶԼՄ-ներին: Կարդացեք «Եվրոպական ինտեգրացիա» ՀԿ-ի ինտերնետային էջում:

www.europeanintegration.am

For Your Internal News of Armenia Log on to

www.azg.am

In Armenian, Russian, English and Turkish

HUBERT HUMPHREY FELLOWSHIP PROGRAM

The Public Affairs Section of the Embassy of the United States of America is pleased to announce the annual competition for the **Hubert Humphrey Fellowship** in the United States for the 2005-2006 academic year.

The .Humphrey Fellowship Program is a one year, full scholarship program offered to mid -career professionals who have a commintment to public service, are in leadership positions and at a point in their careers to fully benefit from a self-defined program of independent study at a leading U.S. university. The program awards a certificate from the U.S. Government and *it is not designed to deliver an advanced degree*. The Hubert H. Humphrey Fellowship Program brings accomplished professionals from developing countries and transition states to the United States at a midpoint in their careers for a year of study and related professional experiences. Fellowships are granted competitively to professional candidates with a commitment to public service in either the public or private sector.

BASIC REQUIREMENTS FOR THE SCHOLARSHIP

- Armenian citizenship
- A Bachelor's degree
- Five years of substantial professional experience
- Demonstrated leadership qualities and a record of public service
- Fluency in English

ELIGIBLE FIELDS ARE:

- Natural resources and environmental management
- Public policy analysis and public administration
- Economic development
- Agricultural development/ agricultural economics
- Finance and banking
- Human resource management/personnel
- Urban and regional planning
- Public health policy and management
- Technology policy and management
- Educational planning
- Law and human rights
- Communications /journalism
- *Drug abuse epidemiology/prevention /education/ treatment (NIDA)

*The field of drug abuse includes drug abuse with an emphasis on drug abuse epidemiology, education, prevention and treatment. NIDA applicants should hold an earned doctoral degree in medicine, health, biomedical, behavioral, or social science, candidates holding master's degree and who have substantial professional experience and/or research background will also be considered. For NIDA applicants a short additional application is required and may be obtained from the U.S. Embassy.

APPLICATION PROCEDURE AND COMPETITION SCHEDULE

Interested applicants must apply to the U.S. Embassy. After national selection, the finalist will take the TOEFL exam. Applicants with TOEFL scores lower than 525 paper-based and 195 computer-based will be technically ineligible. The final nominations are reviewed in the United States by independent review committees and the J. William Fulbright Foreign Scholarship Board. Awards are announced by March each year for Fellowships beginning in August/September.

Applications may be obtained from the Public Affairs Office of the U.S. Embassy in Yerevan, or downloaded from the Embassy web site: http://www.usa.am. 'All materials must be typed or computer-generated. The application includes a preliminary test of English language ability, which will be conducted only for those who will be invited for an interview after the first selection round by the U.S. Embassy.

Completed applications must be submitted to Anahit Khachatryan, Cultural Affair' Assistant, Public Affairs Office, U.S. Embassy, at 52-98-25 or 52-70-01, ext: 4477, who may also be contacted for more information about the fellowship.

FREQUENTLY ASKED QUESTIONS

- How strict are the deadlines? Deadlines are firm.
- If I was not successful in previous competitions, can I apply again? Yes.
- What are the selection criteria? The following factors are considered: leadership ability, commitment to public service, candidate's objectives and program plan/personal statement, professional and personal qualifications, need for the program and language proficiency. Preference will be given to candidates with little or no previous experience in the United States.
- Can I complete my Masters Degree while on the program? No. The Humphrey Fellowship is a non-degree program.
- What are the basic benefits? The Humphrey Fellowship provides international travel, tuition and university fees, accident/sickness insurance, monthly maintenance allowance and funding for books and professional activities. The Humphrey Program does not provide financial support for accompanying dependents.
- Can family members accompany? The Humphrey award does not include an additional allowance for dependents. The Fellow may request permission for dependents to join him/her in the US, but must show proof of adequate personal funds to cover living expenses and dependent's health insurance.
- Do I have to arrange university affiliation in the United States? No. There is no provision for fellows to request placement at any particular university. The universities are selected on a competitive basis. Each university is chosen based on institutional resources and the level of support and guidance'it offers to the participants.
- Should I mail references together with the application package? Referrers should fax directly to the Public Affairs Office of the U.S. Embassy, or enclose the letters in separate sealed envelopes in the application package.
- When should I submit diploma transcripts/translations? Since this is costly, we require it only for the finalists. Please make sure you will be able to submit it when you are selected as a finalist. If you are unable to submit it, you will be considered as ineligible.

Deadline for submission: June 11, 2004.

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

Դրամավարկային տեղեկատու

Ապրիլի 30-ից մայիսի 6-ն ընկած ժամանակահատվածում դրամավարկային ցուցանիշները հետեւյալն էին.

Դրամական բազա, դրամական զանգված

Փողի բազան աճել է 2 մլրդ 433 մլն դրամով եւ մայիսի 6-ին կազմել 103 մլրդ 867 մլն դրամ: Զուտ արտաքին ակտիվները (առանց սեփականաշնորհման միջոցների) աճել են 1 մլրդ 5 մլն դրամով, իսկ զուտ ներքին ակտիվները՝ 1 մլրդ 428 մլն դրամով:

Ապրիլի 23-30-ն ընկած ժամանակահատվածում փողի զանգվածն աճել է 1 մլրդ 889 մլն դրամով եւ ապրիլի 30-ին կազմել 225 մլրդ 353 մլն դրամ (ընդգրկված են 19 բանկերի ցուցանիշները): Շրջանառության մեջ կանխիկ դրամը նախորդ շաբաթվա համեմատ նվազել է 109 մլն դրամով եւ կազմել 79 մլրդ 164 մլն դրամ: Դրամով ցպահանջ ավանդներն աճել են 389 մլն դրամով եւ կազմել 28 մլրդ 536 մլն դրամ: Դրամով ժամկետային ավանդներն աճել են 336 մլն դրամով եւ կազմել 12 մլրդ 794 մլն դրամ: Արտարժույթով ավանդներն աճել են 1 մլրդ 273 մլն դրամով եւ կազմել 104 մլրդ 859 մլն դրամին համարժեք արտարժույթ: Ընդ որում, արտարժութային ցպահանջ ավանդները կազմել են 52 մլրդ 285 մլն դրամ (նախորդ շաբաթվա համեմատ աճել են 960 մլն դրամով), ժամկետայինները՝ 52 մլրդ 574 մլն դրամ (աճը՝ 313 մլն դրամ):

Ֆինանսական շուկա

Ապրիլի 30-ից մայիսի 6-ն ընկած ժամանակահատվածում մարվել է 700 մլն դրամի 39-շաբաթյա ՊՊ՝ 10,3412 տոկոս տարեկան եկամտաբերությամբ:

Նշված ժամանակահատվածում ԿԲ-ը ներգրավել է 1 մլրդ 500 մլն դրամի ավանդ՝ տարեկան 1 տոկոս տոկոսադրույքով:

Շաբաթվա ընթացքում ԿԲ-ը մարել է 600 հազ. ԱՄՆ դոլարի արժութային սվոփ՝ 4,91 տոկոս տարեկան եկամտաբերությամբ:

Արտարժույթի շուկա

Ապրիլի 30-ից մայիսի 6-ն ընկած ժամանակահատվածում ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ փոխարժեքն արժեզրկվել է 0,61 տոկոսով՝ 547,11 դրամից հասնելով 550,47 դրամի:

Նշված ժամանակահատվածում արժութային շուկայում իրականացվել են շուրջ 40,553 հազ. ԱՄՆ դոլարի առք ու վաճառքի գործարքներ, որոնց միջին կշռված փոխարժեքը կազմել է 548,34 դրամ:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 11.05.2004 թ. ժ. 9:00-ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	555.59	550.00	561.10
EUR	1	եվրո	657.99	654.00	661.90
RUR	1	ռուս. ռուբլի	19.19	18.00	20.30

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ջերմուկի քաղաքային համայնքի անշարժ գույքի օտարման եւ (կամ) վարձակալման տրամադրման մրցութային (աճուրդային) հանձնաժողովը հայտարարում է.

Հողամասի օտարման աճուրդ

Հողամասի գտնվելու վայրը	Նպատակային գործառնական նշանակությունը	Մակերեսը (քմ)	Մեկնարկային գինը (դրամ)
Սարվորների փողոցին հարող տարածք	Կենդանի ծկան վաճառակետ կառուցելու նպատակով	272	135.000

Բնակելի շենքի առաջին հարկի բացվածքի վարձակալման մրցույթ

Գտնվելու վայրը	Մակերեսը	Ամսական վարձավճարի մեկնարկային գինը
Ջախաչի 7-րդ շենք	140 քմ	1 քմ- 30 դրամ

Մրցույթը եւ աճուրդը կկայանա սույն հայտարարության հրապարակումից հետո 30-րդ օրը, քաղաքապետարանում:

ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ Հեռ.՝ 2.13.07

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկոոպը հրավիրում է աճուրդի

Այն տեղի է ունենալու 2004 թ. մայիսի 25-ին Հայկոոպի շենքում հասցեն՝ ք. Երեւան, Խանջյան 13

Վաճառվում են

Հ/հ Վաճառվող գույքի անվանումը	Հասցեն գտնվելու վայրը	Վաճառքի մեկն. գինը (հազ. դրամ)	Աճուրդի մասնակց. վճարի չափը (հազ. դրամ)
Նոյեմբերյանի ՏՍԿ (սպառկոոպ) որոշ հիմն. միջոցներ			
1. Հանրախանութ	գ. Բերդավան	11088.0	554.4
2. Մթերային խանութ	գ. Բաղանիս	2419.2	121.0
3. Մթերային տնտ. խանութ	գ. Կողբ	3024.0	151.0
4. Արդյունաբեր. խանութ	գ. Բարեկամավան	2016.0	101.0
5. Մթերային խանութ	գ. Բարեկամավան	1512.0	75.6
6. Խառն ապրանքների խանութ պահեստով	ք. Նոյեմբերյան, Երեւանյան 5/ՏՍԿ վարչ. շենքի 1 հ.	1848.0	92.4

Աճուրդը կայանալու է դասական եղանակով: Աճուրդին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ 2004 թ. մայիսի 24-ը, ժամը 16:00 աճուրդային հանձնաժողովին պետք է ներկայացնեն՝ **աճուրդին մասնակցության հայտը, աճուրդին մասնակցության վճարի անդորրագիրը**: Մուտքագրման հաշիվն է՝ 23802607570100, «Արէկսիմբանկ»: Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել աճուրդային հանձնաժողովին, **հեռ.՝ 54-15-01**:

Գովազդի համար զանգահարել՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 10. 05. 2004 Գինը՝ 100 դրամ